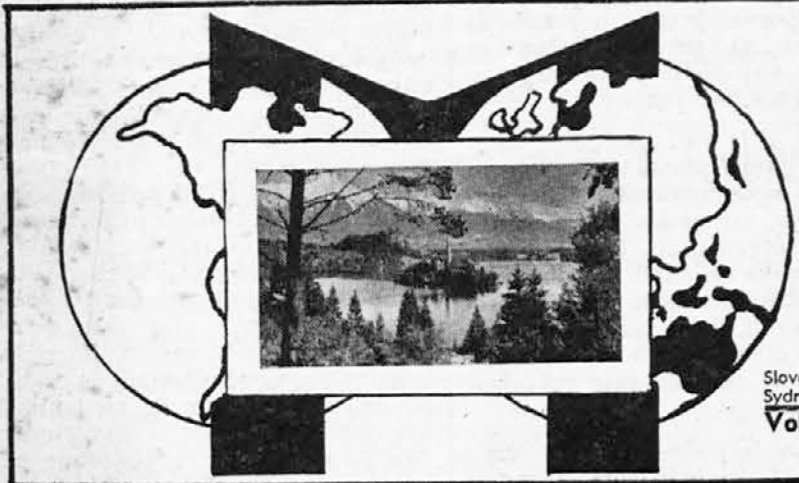

ZADNJI MESEC PODALJSANE KAMPANJE

Slovenski informativni list v Avstraliji:
Sydney, Melbourne, Adelaide, Perth, Brisbane, Hobart.
Vol. V. No. 9. SEPTEMBER, 1956

Registered at the G.P.O. Sydney, for
transmission by post as a periodical.
66 Gordon Street, Paddington, Sydney

Organ of the Slovene Community in Australia "THOUGHTS"

Moje misli o „MISLIH“

Vestel! V čudnih precepah se znajde včasih človek, ki je oboje v eni osebi: urednik in upravnik kakega lista. Lahko verjamete, podpisani vrši tako službo zdaj že na tretjem kontinentu. Včasih se tako počuti, da bi vse odjemalce in bralce ozmerjal in premikastil, pa naj zaslužijo ali ne. Drugič ga kdo tako razveseli, da bi vse objel, če bi jih imel pri rokah, tudi tiste, ki ne zaslužijo. Občutek za objemanje se ga je polotil, ko je prejel, kar je napisal za MISLI eden iz Carimala, ANTON DRMOTA. Ker pa nima tako dolgih rok, da bi objemal vse križem po Avstraliji, je napravil nekaj drugega: Napoved, da bo z avgustom mnogim ustavil list, je še za en mesec — odložil! Zasluga gre pisavcu tega članka.—P. Bernard.

PRED par dnevi sem prejel iz Sydneya od uredništva MISLI kaj neljubo pismo. Čeravno bi bil moral kaj takega pričakovati, moram vendar priznati, da sem se čutil močno osramočenega. Bolje povedano: bil sem užaljen! Kaj pa je bilo?

Upravnik MISLI me je ponovno opominjal, da je treba list plačati, če hočem ostati naročnik. Saj sem vendar storil to že pred dvema mesecema, zakaj me spet tirjajo? Jaz kot zvest naročnik in pošten kristjan sem naredil svojo dolžnost in jim pisal takrat takole: Pošiljam Vam en funt za plačilo lista, en funt pa darujem za sklad, skupaj dva funta. Tako sem napisal, položil denar in izpolnjen listek v kuverto, potem vse skupaj položil na kuhinjsko omaro in — konec!

Ko sem prejel „zadnji opomin“ iz Sydneya, se nisem takoj domislil, kako lepo sem takrat svojo pošiljko oddal na pošto. Lahko si mislite, ljudje božji, kako me je upravnikovo pismo razjezilo. Ta je pa spet lepa, sem si rekel, točnemu plačniku takole dati pod nos, zraven pa še groziti, da bodo list ustavili! O, jaz sem zelo za to, da se list ustavi zastojkarjem, ki iz zanikrnosti ne plačujejo, ampak meni pa ne, meni! Ker ne sodim rad ne sebe ne svojega bližnjega, sem po dolgem razmišljanju vrgel vso krivdo na slabo pošto, češ da je ona zapravila moje pismo in dva funta v njem. Ampak stvar me je kar naprej pekla in nisem vedel, kaj naj naredim. Ali naj napišem hudo pismo na upravo MISLI ali naj žalitev požrem?

Bil sem nervozen in sem premetaval po hiši vse, kar mi je prišlo pod roko. In tako se je zgodilo, da sem premetaval nekaj tudi na tisti omari v kuhinji, pa mi je izmed

stare šare padlo v roke tisto pismo, ki sem ga bil pred dvema mesecema tako „točno“ odposlal na upravo MISLI . . .

Vidite, taki smo in včasih res ni drugače kot da nas mora uprava spet in spet podregati. No zdaj sem povedal o sebi, kdo sem in kakšen, zato pa izvedite še druge moje misli.

Jaz sem samega sebe že večkrat vprašal, pa nisem našel odgovora: Čemu je potrebna „Velika Kampanja“? Saj list nima nobene konkurence! Sam je v vsej Avstraliji, redno izhaja, pa lep naslov ima: MISLI! Pričakovati bi torej bilo, da ga bomo vsi veselili, da ga bomo dobivali in redno plačevali, pa moramo od nekaterih slišati: Čemu nam list vsiljujejo?

Jaz pravim, tako govorjenje je žalostno in naravnost nesramno! Saj sami veste, da ste morali plačevati za vsak list, ki ste ga imeli, in to povsod, kjer ste kdaj bili. Avstralija ni v tem pogledu prav nič drugačna, samo ta razložek je, da je tukaj dosti lažje plačevati kot je bilo v rojstnem kraju. Pa ste vendar tam plačevali celo dva ali tri liste, tukaj bi pa še tega edinega ne hoteli?

Da bi se list kar naprej vzdrževal od prireditvenih dohodkov, to ni nič manj nespametno kot če bi človek začel hoditi po glavi namesto po nogah. Mi Slovenci smo res čudni „idealisti“. Radi bi imeli samostojnost, potegujemo se za slovensko državo in ne vem, kaj še zraven. Na vsak način za veliko besedo v svetu. Pa ne pomislimo, da brez čitanja ni govora, brez govora ni naroda, brez naroda pa ni države! Pa da se ne spustim predaleč v to, samo vprašam: Če se bomo kdaj vrnili v domovino, ali bomo še znali slovensko čitati? Če bomo v tujini brez slovenskega

branja, bomo znali nekoč samo še jecljati po slovensko, gladko govoriti in čitati pa ne.

Res je, da naše glasilo ne prinaša dnevnih novic, pa to tudi ni njegova naloga. Kdo bo pa od otroka pričakoval toliko kot od odraslega človeka? Iz otroka pa lahko postane človek, takrat bomo pa kaj več zahtevali od njega. Seveda pa ne bo nikoli odrasel, če mu ne bomo stali ob strani in ga redno podpirali s plačevanjem naročnine.

Torej je od nas samih odvisno, če bo kaj napredoval ali ne. To premislite, rojaki, ker to sem vam želel povedati.

Končno pa prosim vse in vsakega, naj nihče ne misli, da moje besede lete na tega ali onega posebej. Kar sem napisal, velja splošno. In splošno se ne bojim zameriti, posamezniku bi se pa res nobenemu ne zameril rad. Zato vsem posameznikom moj najlepši pozdrav. —Anton Drmota, NSW.

JADRNIC

Tiho,
kot bi se luske na jadro pripele,
kapljice zlato na hrnu obvisile,
so se razpredle vse mavrične misli
v ta sinji krog.

Preko sijočih rdečih valov,
preko zasanjanih, vzcvetlih oči
veter slane lase razgrinja,
mehko šušti.

Morda se ene pomladi spominja,
tistih dobrih oči . . .
Kot za tolažbo po licih me boža,
barčica nemo drsi.

Neva Rudolf.

MOJA PESEM

Moja pesem iz srca
se ob rupah je rodila;
kjer Vipava se smehlja,
mene mati je dojila.

Kjer Vipava se smehlja
Soči, ljubljenci planin,
pesmi mojega srca
drhte: Saj tvoj sem sin!

Tvoj sem sinko, tvoj sem brat,
o Vipava, gruda mila,
ob pečinah sončnih trat
vekoma j sva se ljubila.

Darko Durček.

„Po večini se vrtimo okoli svojega majhnega jaza. Smo zadovoljni, da imamo streho in kruh, morda še družino. Da včasih zbijamo spomine na belo Ljubljano in sončno Italijo. Da pretresemo in prenesemo malo novic in ne porredko tudi kaj opravljanja. Da včasih tudi kaj naredimo za „skupnost“, kakor lepo pravimo, čeprav kdaj pa kdaj bolj zato, da bi drug drugemu ponagajali, kot zaradi tega, ker je stvar sama dobra. Z izgovori za ne-delo — mislim resno kulturno delo — smo dobro založeni in se smatramo že za kulturne junake, če od časa do časa pasivno prisostvujemo kakemu predavanju. Iz dneva v dan postajamo bolj in bolj duhovni mrličji. Samo veri v Boga se ima-

mo zahvaliti, da nismo še bolj propadli.

Sveti Avgustin je pravilno spoznal, da ima človek poleg svoje osebne naloge še družabno nalogo in da more doseči osebno rešitev le, če izpolni tudi svojo družbeno nalogo. Kruto samoprevaro in zanikanje ne samo lastne narodnosti, marveč tudi katolištva, predstavlja izolacionistična miselnost („delj ko sem od Slovencev, bolje se počutim“, pišejo tudi nam — Ur . . .), ki se je v veliki meri zajedla v naše izobraženstvo v za-mejstvu.”

Gornje besede je zapisal v „Razgovorih in Razgledih“ dr. Rudolf Čuješ v Torontu, Canada. Zaslužijo ponatis v vseh slovenskih glasilih.

LEONOVA

„DELAVSKA OKROŽNICA“

Ob 55. obletnici okrožnice „Rerum Novarum“ je prvi glavni ravnatelj mednarodnega urada za delo (ILO) v Ženevi, J. Thomas, socialist, odkrito izjavil, da se ima moderno delavsko varstvo in državna zaščita delavskih pravic poleg lastnemu nastopu in razvoju največ zahvaliti Leonovi delavski okrožnici.

OKROŽNICA „Rerum Novarum“ je bila objavljena v času (15. maja 1891), ko se je moderni kapitalizem razvijal nekako do svojega viška. Pri tem se je pokazalo, da je zelo tenka plast ljudi, ki se more polno preživeti s kapitalističnim gospodarstvom, kot se je razvijalo pod vplivom individualizma in liberalizma.

Očitno je bilo, da je okoristek le na strani srečnih lastnikov kapitala in proizvajalnih sredstev, tovarnih strojev. Delavstvo pa, ki je s svojim delom doprineslo največ k vedno bolj cvetoči proizvodnji, ni prejelo njemu odgovarjajočega deleža iz produkcije. Plače so bile mnogo prenizke, da bi delavec mogel stanovati, se oblačiti in hraniti, kot bi bilo primerno za človeka dostojno življenje, a še manj delavčeva družina, ki je bila največkrat obsojena na življenje v bednih proletarskih razmerah.

Na ta način je liberalno kapitalistično gospodarstvo razklalo družbo v dva socialna razreda: v gospodujoči razred, kateremu se je kopičilo bogastvo v nedogled, velikokrat brez vsakega lastnega dela, in pa v razred proletarcev, katerega je kapitalizem izkoriščal pri delu, pri čezmerni delovni dobi in pri prenizkih plačah, potem pa še kot konsumenta pri visokih cenah.

Odločujoči gospodarski činitelji so v tisti dobi bili mnenja, da na takšnem stanju ni mogoče nič spre-

meniti. Posledica je nujnih in nespremenljivih zakonov, po katerih se ravna novo gospodarjenje. Gospodarskih zakonov bi prav tako ne mogli spremeniti, kakor ne moremo predrušiti fizičnih zakonov v naravi ali teka zvezd v svetovju. Tudi mnogi katoličani so tako mislili. Tisti, ki so imeli nekaj več socialnega čuta, so bili mnogi, naj se delavski bedi odpomore z usmiljeno dobroteljsko.

Nauk Leonove socialne okrožnice pa je bil povsem drugačen. Povedal je, da je stiska, v katero je zapadlo delavstvo, socialna, posledica spremenjenih gospodarskih in socialnih razmer. Zato jo je treba reševati na družaben, socialen način, a ne s karitativno akcijo, ki seveda vedno ohrani svoje mesto in pomen v družbi. Toda od pomoči proti proletarstvu, v katero je zašlo delavstvo, mora priti iz celotne družbe, ki ne bo zdrava in trdna, dokler se ena družabna plast valja v izobilju, ogromna večina delovnega ljudstva pa se mora trdo boriti za najpotrebnejše, da se le s težavo ohranja pri življenju.

Zato je Leon XIII. pozval delavstvo, naj se predvsem samo trdno organizira v strokovnih delavskih organizacijah za branbo svojih opravičenih koristi. Že samo ta poziv z najvišjega cerkvenega mesta je pomenjal nekaj revolucionarne-

ga, če pomislimo, da še v 19. stoletju liberalne države niso priznavale delavstvu pravice, da bi se smelo organizirati. A papež je šel dalje: pozval je obe najmočnejši ustanovi na zemlji, Cerkev in državo, naj podpreta delavstvo v boju za njegove pravice.

Tako se je tudi zgodilo. Nastopila je prava pomlad v socialnem razvoju moderne družbe. Ne samo delavstvo, vsi stanovi so se pričeli družno organizirati, bolisi po svojih obrtnih strokah za obrambo stanovskih interesov, bodisi v izobraževalnih, podpornih in nešteti drugih organizacijah za vzajemno pomoč in pospeševanje družabne kulture.

Cerkev je poslušala glas svojega poglavarja in priskočila delavstvu na pomoč tako z naukom, kakor tudi s svojo silno organizacijsko močjo. „Rerum Novarum“ je osnova katoliške socialne znanosti, ki so jo premnogi duhovniki in laiki pričeli pod vodstvom in učiteljstvom Cerkve proučevati in širiti med ljudstvom. Nastali so katoliški socialni tedni, pogostni in plodonosni socialni shodi, študijski socialni krožki po katoliških univerzah, akademijah in bogoslovnih učiliščih, kakor tudi raznovrstni primerni in dobri socialni spisi, ki socialne in gospodarske vede obravnavajo po zahtevah naše dobe.

Če pomislimo na organizacije krščanskih delavcev in na društva drugih slojev: kje ne najdemo poleg mnogih laikov tudi duhovnike, ki razumejo marljivo strokovno delo združiti s krščanskim vzgojnim delom, ko krepko in uspešno branijo časne zadeve in pravice poklicnih organizacij ter si odkritosrčno prizadevajo za sodelovanje z drugimi socialnimi sloji — pa obojem tako naravnava vse socialno

delo, da ne bo zgrešilo zadnjega človekovega namena.

Leonov poziv državi, naj s primernimi zakoni in ustanovami izboljša položaj delavstva, je za tedanji čas bila za mnoge nezasišana novost in „utopija“. Kajti liberalizem je postavljaj načelo, da je naloga države le čuvati pravni red, a gospodarstvo naj bo prepuščeno svobodni volji in dejavnosti zasebnikov ali zasebnih družb. Leon je pa opozoril državo, da je njena prvenstvena naloga, poskrbeti za javno blaginjo, da iz tega svojega namena črpa sploh pravico do svojega nastanka in obstanka. Razred bogatincev je maloštevilčen in itak po sebi tako močan, da ne potrebuje javnega varstva. Bedno ljudstvo pa nima samo v sebi nobene opore in se mora najbolj opirati na državno zaščito. Zato se mora država s posebno skrbjo in pozornostjo zavzemati za delavce, ki so v množici bednih.

Čeprav so že prej nekatere vlade v najhujši bedi poskrbele za delavce in zavračale najhujše krivice, ki so se jim delale, je nepobitno dejstvo, da se je od državne strani šele po Leonovi okrožnici pričelo z večjo pozornostjo skrbeti za socialno politiko.

Ni mogoče na kratko povedati, koliko truda in pobude najboljših katoliških mož in političnih delavcev je položeno v moderno socialno delavsko skrbstvo, zaščitenost po državnih zakonih in uredbah. Nastala je celo posebna pravna stroka, delovno pravo, ki brani svete pravice delavcev, izvirajoče iz njih človečanskega in krščanskega dostojanstva, in z zakoni ščiti delavce glede duše, zdravja, moči, rodbine, doma, delavnice, plače, nevarnosti dela — skratka glede vsega, kar se tiče delavskega položaja, zlasti še glede na žene in otroke.—Dr. Ivan Ahčin.

KAKO izrabit čas letošnjih počitnic, ni bilo veliko vprašanje, kajti že par let sem želel obiskati Sydney in Brisbane.

Dober prijatelj, ki je za profesorja v College-u, mi je dal najboljše nasvete in načrte za potovanje. Sydney in Brisbane sta mu dobro znana, v obeh mestih je nekoč študiral. Pomagala je tudi profesorjeva soproga. Vso pot smo razdelili na štiri dele potovanja: Prvo noč naj prespim v Yasu, NSW., drugo, tretjo in četrto v Sydneyu, peto v Macksville, NSW. pri starših profesorjeve soproge, šesto pa v Brisbanu. Reči moram, da tega načrta nisem kršil.

Bila je nedelja 10. junija. Malo pred deseto sem zavezil v černo jutro. Šele pri Alburyju se je pokazalo sonce in se mi potem ves dan široko smejala. Tako sem privozil v Yas in ostal čez noč. Drugo jutro se je nebo solzilo in neprijeten prš me je spremljal vse do Sydneya. Sydney se je pa izkazal za gostoljubno mesto in me obdaril vseskozi s krasnimi dnevi.

Prvo, kar sem ugotovil v Sydneyu, je to, da so ceste za tolikšen promet dosti preozke. Šofer mora salamensko paziti, da se izmuzne skozi prerivanje brnetačev...

Najprej sem jo mahnil proti Paddingtonu. Ko sem zavil s ceste

31, sem se moral preprašati do cilja. Obstal sem ob pločniku in vprašal dva mlajša moška, ki sta stala tam in se pogovarjala, katero pot naj vzamem. Oba skupaj nista spravila iz sebe enega samega poklečenega stavka. Poskusim v laščini: Podarsi che voi parlate Italiano? — Nič! — Koennen Sie Deutsch? — nič! — Tedaj se eden oglasi: Yugoslav, Yugoslav... Bil sem torej na konju, vendar vprašam: Govorita slovenski, hrvaški ali srbski? — Dobim v odgovor: Srbohrvaščina je jezik, slovenščina je dialekt...

Kako me je ta odgovor pičil, ni treba praviti. Vendar sem ju pustil brez debate, kaj se boš z biki bodel. Niti jima nisem povedal, da sem Slovenec in nočem označevati samega sebe zgolj z besedo „Yugoslav“...

Pot sem našel in se oglasil pri patru Bernardu. Mož je resna osebnost, jaz sem pa mislil, da bom našel človeka z nasmejanim obrazom. Sodil sem po njegovem pisanju in sem sklepal, da njegova usta bruhajo šalo za šalo...

Peljal me je v svojo meniško sobico, kjer sem odložil suknjo na posteljo in potem položil tja tudi

MOJE POČITNIŠKO
POTOVANJE

svoje telo. Ni prostora še za en stol. Zavedel sem se, da sem v kovačnici MISLI. Pisalna miza, stol, ena lesena in ena pločevinasta omara, mizica za pisalni stroj — to je ves inventar. Vendar sem cpazil, da je v tem tesnem prostoru dovolj reda, da pater takoj najde, po čemer ga človek popraša. Čudil sem se, da je mogoče v taki tesnobi opravljati vse delo, ki ga pater ima. Vendar nisem o tem nič črnil, ker sem se bal, da bi se pater prevzel...

„Zdaj je čas za obisk patra Rudolfa v bolnici“, mi reče p. Bernard po kratkem razgovoru. „Pojdem z vami,“ se takoj ponudim. Pater se je preoblekel in sva šla na pot. Jaz sem stopal za njim kot mežnar za fajmoštom, kadar gresta na biro.

Ko me je bolnik zagledal, je zakrilil z rokami in me s porednim smehom pozdravljal. Spoznal me je takoj, čeprav sva se poprej le enkrat videla, odkar se je vrnil iz Kine. Takoj sem vedel, da ga kljub bolezni ni pustila dobra volja. Zamislil sem se ob njegovi bolniški postelji. Toliko je že žrtvoval za druge, poprej za Kitaj-

ce, zdaj za nas tu — ali ni drugače mogoče kot da je dobil za nagrado bolezen? Sama človeška pamet ne zadostuje za poln odgovor na to vprašanje. Dolgo nisem ostal pri takih mislih, saj je bil pater kar dobre volje in ves nasmejan. Pogovorila sva se o marsičem, saj sva segla nazaj za 20 let, odkar sva se prvič videla. Ker sem se mudil delj časa v Sydneyu, sem ga potem še dvakrat obiskal. Z željo, da se kmalu srečava spet v lepših okoliščinah, sem se poslovil od njega.

Ostali čas v Sydneyu sem dobro porabil. Ogledal sem si zoološki vrt, napravil izlet v Manly, itd. Krasna je bila vožnja po Sydney Harbourju in oko je uživalo razkošen razgled. Resnično ima Sydney krasno naravno lego. Njegov zoološki vrt je tehnično dovršen, le premajhen je.

Po mestu sem se vozil v dvonadstropnem busu, prvič v življenju. Pa tudi peš sem prehodil precej ulic. Ljudje so se mi zdeli nemirni in so po ulicah skoraj tekali. Nestrpno čakajo na vogalih, da morejo prečkati ceste. Tudi jaz sem čakal z njimi in opazoval. Ganil me je prizor, ko se je po pločniku s palico pretipal slepec do križišča in obstal. Brhko dekle, ki je tam čakalo na bus, ga prime pod pazduho in odvede čez cesto, pa se

SKOZI AVSTRALSKE OČI

Na „Second Migrant Conferenci“ v Sydneyu je imel predavanje tudi univerzitetni profesor C. A. Price. Predavanje je zanimivo že zato, ker je mož pokazal veliko razgledanost na polju emigrantstva po svetu. Na žalost nimamo prostora, da bi objavili predavanje, prevedeno v slovenščino, v eni ali dveh številkah. Prihajalo bo v drobcih, pa bo v vsakem drobcu precej snovi za razmišljanje in primerjanje. S tem, da objavljamo to predavanje, nočemo reči: Tako je in to je tudi za nas zadnja beseda. Objavljamo ga, da pokažemo, skozi kakšne oči Avstralija gleda na nas. Ob tem opazovanju se razbistrijo naše oči za gledanje na — Avstralijo. In na nas same.—Urednik.

ZELO slavni kanadski pistelj, dr. Watson Kirkconnell, je veliko razpravljal o emigraciji in asimilaciji. Nekoč je začel svoje predavanje s sledečimi besedami:

„Ne poznam večje plitvosti in praznote, kot jo predstavlja človek, ki skuša zatajiti svoje prednike. Za stoprocentnega Amerikanca ali Kanadca navadno velja človek, ki je namenoma zabilisal svoje tujerodstvo samo zato, da bi se mu v novi deželi materialno bolje godilo. Zato neprestano poudarja, kako globoko je vdan novi domovini. Po mojih mislih v takem ravnanju ne more biti veliko duhovnega bogastva in patriotizem takega človeka je prava prostitucija“.

Tako je dejal dr. Kirkconnell. Kar se mene tiče, sem načelno popolnoma njegovega mnenja. V praktičnem življenju pa nastajajo razne težave. Recimo, da so tvoji predniki prišli v to deželo pred sto leti ali še prej. Recimo, da so bili poleg tega mešanica angleške, škotske, irske, velške in francoske krvi. Kako boš danes povedal, čigav prav za prav si? Iz katerega evropskega naroda si izšel, kaj si danes po narodnosti?

Še bolj zamotano postane vprašanje, če se pozamimaš za zgodovinske zadeve svojih prednikov. Ang-

leži so nekoč skušali podjarmiti Francijo, Francozi Anglijo. Angleži so zatirali Velše, uničevali njih jezik in narodnost. Škoti niso marali Anglije in so hoteli proč od nje. In tako dalje. Ko človek pomisli na take medsebojne odnose svojih prednikov, je po mojih mislih najbolj preprosto, da naredi tako kot dr. Kirkconnell tako ostro obsoja — da reče: Stoprocenten Avstalec sem!

To sem povedal za uvod, da spoznate, kakšne vrste človek vam tu govori. Naj dostavim še to, da imamo danes v Avstraliji opraviti prav tako z Angleži, Škoti, Irči in Velši, kot s priseljenci iz evropske celine raznih narodnosti.

V nadaljnjih mojih izvajanjih bo govor o prvi, drugi in tretji generaciji priseljencev. Prva generacija so zame tisti, ki so prišli v Avstralijo kot odrasli moški in ženske. V drugo generacijo spada jo otroci prvih, rojeni deloma še v Evropi, deloma že v Avstraliji. V tretjo generacijo štejem otroke onih, ki sem jih postavil v drugo generacijo.

Pojdimo dalje! Na to zborovanje smo se zbrali pod geslom: Together we build — skupno hočemo graditi. Moja naloga je, da vam

spregovorim o tem, kako naj razne narodnostne skupine sodelujejo za boljšo bodočnost Avstralije. Prav! Ne bom vam govoril, kako naj bi novi naseljenci v Avstraliji pospeševali umetnost, znanost, šport, dobrodelnost in podobno. Imamo druge, ki znajo o teh rečeh mnogo bolj razpravljati nego jaz. Hočem pa podati svoje misli o tem, kako naj razne narodnosti poprimajo z nami pri splošnem delu za nadaljnji razvoj dežele, ki ne začena šele odkraja, ampak ima že globoko razvit čut svoje nacionalnosti in ustaljeno misel o najbolj temeljnih življenjskih vprašanjih.

Kako naj to napravim? Zdi se mi najbolje, če črпам iz izkušenj prejšnjih novih naseljencev v Avstraliji, Kanadi in Ameriki. Nočem trditi, da bom vse povedal tako,

da bo nezmotljivo. Ne mislim reči, da moja razprava ne bo dopustila nobene izjeme. Prav lahko je, da kakšna narodnost med nami ne bo soglašala in bo čutila, da so zanjo potrebne izjeme.

Sem še zmerom pri uvodu v svoje predavanje. Preden nadaljujem, rečem še to: Govoril bom precej odločno in trdo. Ne morda toliko iz nepreklicnega prepričanja kot zato, da bom svoje poslušalce bolj gotovo izzval na debato, ko zaključim. Želim, da bi bila debata zelo živahna in da bi vsak povedal svoje mnenje popolnoma odkrito. To mojo željo imejte v mislih, če bi kdo od vas med predavanjem dobil skušnjava, da bi zalučal vame tintnik in mi zaprl usta. Torej — imejte z menoj usmiljenje in potrpljenje! (Dalje drugič.)

NA VLAKU

SI REZERVIRAJ SEDEŽ!

Naročilo velja seveda samo za vlake na veliko razdaljo. Ni dovolj, da si kupiš listek, tudi sedež moraš takorekoč kupiti.

Zakaj pa to, saj v Evropi ni bilo te zahteve?

Avstralije ne morete primerjati z Evropo. Tu so neizmerne in dostikrat prazne razdalje, prebivalstva je malo, vlaki na dolge razdalje ne vozijo tako pogosto. Zato je treba urediti tako, da tisti vlaki, ki vozijo, opravijo svojo službo kar najbolje.

Pomenilo bi zapravljanje denarja, če bi vlak, ki ima do cilja stotine milj, vzel s seboj recimo osem vozov, pa bi bilo potnikov samo za tri. Še bolj nerodno bi bilo, če bi odšel, recimo iz Syd-

neya, s tremi polnimi vozovi, nekje na poti bi pa na neki postaji čakalo ljudi za pet vozov.

Zato je ta uredba, da si potnik poleg listka zagotovi tudi sedež. Če tega ne napravi, se mu lahko zgodi, da bo moral ure in ure stati. Število rezerviranih sedežev da železniški upravi možnost, da opremi vlak s primernim številom vozov, da jih ni ne preveč in ne premalo.

Nekateri vlaki sicer imajo tudi nerezervirane sedeže, večina pa ne. Zato si samo z rezerviranjem sedeža zagotoviš lagodno potovanje.

Naj pripomnimo še to, da vpisovanje rezerviranih sedežev povzroča več dela uslužbencem, zato je treba za rezerviranje tudi nekaj doplačati.—News Bulletin.

NAROČNINA MISLI — £1-0-0 letno

vrne na svoje mesto. Lepo!

Hodeč po mestu sem večkrat izgubil orientacijo. Treba je bilo vprašati. Enkrat se ustavim pred veliko šolsko zgradbo, pred njo je bilo polno mladega živčava. Stopim mednje in vprašam, katera pot vodi tja in tja. Gledali so me, pa nobeden ni vedel. Mislil sem si: Ste kakor mravlje, ki poznajo le eno stezo, dokler žive. In Sydney je ogromno mravljišče, ki iz njegovega centra vodi nešteto odvodnic. Pomislil sem nazaj v 18. stoletje. Kaj je našel tu v letu 1787 Captain Phillip in kaj sem našel jaz piclih 200 let pozneje? Primerjanje njegove in moje najdbe mi je dalo misliti. Kako se svet spreminja pod človeško iznajdljivostjo, ki nikoli ne miruje!

Za prvimi naseljenci — kaznjenci — so pritiskali v Avstralijo iskaleci zlata. Potem je pričela prihajati tretja skupina — iskalci svobode. Med te spadamo tudi mi. Imam občutek, da mnogi od nas ne znamo prav ceniti Avstralc domačina. Po mojih izkušnjah je Avstalec silno dobra duša, a je previden, s kom ima opraviti. Ko te pa enkrat dobro spozna in ti zaupa, ti postane najboljši kolega. Svetoval bi rojakom, naj skušajo Avstralc spoznati s te dobre strani. To bo naša najboljša „asimilacija“.

Na splošno sem pa iz Sydneya odnesel zelo mešane občutke... (Dalje.) Jože Maček.

VOJNA ODŠKODNINA ZA EMIGRANTE?

V emigraciji širom po svetu je veliko Slovencev, ki so jim med zadnjo vojno Nemci, Lahi in Mažari povzročili škodo na premoženju v domovini. Ali morejo upati na kakšno odškodnino?

To vprašanje se je pojavilo pred par leti v Severni Ameriki in to zlasti na pobudo emigranta g. Lukeža. Kako je do tega prišlo?

Povojne vlade napadalnih držav: Italije, Mažarske in Bolgarske so izjavile, da so pripadle plačati odškodnino tistim, ki bodo preko sedanje jugoslovanske vlade vojno škodo prijavili. Šlo je v prvi vrsti za tiste Slovence (in ostale Jugoslovane), ki so ostali doma in jih zastopa jugoslovanska vlada. Glede Nemčije se je stvar nekaj zavlekla, ker ima Nemčija zdaj dve vladi — oziroma sta dve Nemčiji: Zahodna in Vzhodna. Pa je zahodna Nemčija pod Adenauerjem izjavila, da bo sama plačevala vojno odškodnino, naj le prihajajo prijave.

Kaj pa glede onih Slovencev, ki so že od konca vojne v emigraciji in ne morejo misliti na to, da bi jih zastopala sedanja jugoslovanska vlada?

V ZDA obstoji zakon, po katerem lahko vsak Jugoslovčan, ki je kot ameriški državljani utrpel vojno škodo, zahteva odškodnino,

čeprav takrat ni živel v rojstni domovini, ampak imel tam samo kaj premoženja. Ni znano, koliko zahtev so ameriški državljani jugoslovanskih narodnosti prijavili.

Nastalo je vprašanje: Zakaj pa ne bi zahtevali in dobili odškodnino tudi taki, ki so bili med vojno doma, izgubili morda vse in se po vojni umaknili v emigracijo? Saj so ti še mnogo bolj oškodovani... Ali ne bi Amerika vsaj emigrantom na svojem ozemlju pripomogla do tega?

V Clevelandu so slovenski emigrantje ustanovili odbor, ki naj bi se za stvar zavzel. Odbor je stopil v stike z ameriškim uradi in se pretipal do same vlade v Washingtonu. Zvedel je, da bi bilo treba v dosego tega načrta napraviti nov zakon. To ni nemogoče, vendar je treba veliko delati, posebno je važno približno dognati, koliko škode je bilo napravljeno poedinim Slovincem, ki so zdaj emigrantje v Ameriki in drugod.

Odbor je pozval oškodovance, naj mu prijavljajo škodo. Začeli so se oglašati iz ZDA, Kanade, Argentine, Italije in od drugod. Najavili so škode v skupni vsoti blizu pet milijonov dolarjev.

Zdaj je zadeva toliko dozorela, da si je odbor dobil svojega pravnega zastopnika, ki drega v Washingtonu za spremembo zako-

na. Ta zastopnik je dr. Branko Pešelj, 912 Dupont Circle Building, Washington, D.C. Dr. Pešelj je bivši zagrebški odvetnik, ki je leta 1950 postal v Ameriki doktor političnih in ekonomskih ved ter ima v Ameriki pravico vršiti odvetniško prakso. Je zlasti doma v mednarodnem pravu.

Dr. Pešelj je letos spomladi predložil ameriškega kongresu obširno spomenico in v njej razložil, da bi morali po mednarodnem pravu dobiti odškodnino tudi tisti oškodovanci, ki jim je sedanji ameriški zakon ne prizna. Zaslišal ga je tudi poseben odbor senatorjev in vzel njegovo razlago ugodno na znanje. S sodelovanjem dr. Pešlja sedaj pripravljajo v Washingtonu novo zakonsko predlogo, ki naj bi v doglednem času postala zakon. Kako daleč je zadeva že uspela, nam trenutno ni znano.

Istočasno se pa vrše tudi direktna pogajanja z zastopniki zahodnonemške vlade, da bi se izplačala odškodnina vsem slovenskim vojnim oškodovancem, pa naj žive zdaj na ozemlju Jugoslavije ali ne. Tudi ta pogajanja vodi dr. Pešelj. Vse prijave za vojno odškodnino je bilo prijaviti nemški vladi do začetka maja 1956.

Za prijavljanje škode, ki so jo povzročili Lahi, Mažari in Bolgari, je pa menda še zmerom čas. Odškodnina od te strani je zagotovljena. Prijave sprejema dr. Pešelj r.a naslov, kot je zgoraj naveden.

ZGODOVINAR REV. CURRAN IN JOŽE GREGORIČ

KDO sta? Kaj imata skupnega? Rev. Curran je ameriški jezuit in priznana avtoriteta v zadevah zgodovine. Posebno se je poglobil v zgodovino katoličanstva v Ameriki. Lani je predaval znanstveni kom, ki so se zbrali v New Yorku k običnemu zboru Ameriškega Katoliškega Zgodovinskega Društva. V svojem predavanju je izjavil:

„Nujno je, da kak katoličan spiše novo knjigo o zgodovini katoliške cerkve v Ameriki. Ne le eno knjigo, celo vrsto knjig je treba napisati. Če se ne bomo požurili, da se to zgodi, se bo zgodovina ameriške verske kulture pisala brez katoličanov in mimo katoličanov. Dozdaj so o ameriški cerkveni zgodovini pisali večinoma protestantje in drugi nekatoličani. Ti zgodovinarji potiskajo delo katoliške cerkve v stran in njenemu delovanju za razvoj Amerike ne dajo zasluženega priznanja. Zato moramo mi sami delati na to, da pride na trg knjiga, ki bo postavila katoličanstvo v Ameriki v pravo luč.“

In kdo je Jože Gregorič?

Ameriški Slovenec, rojen pred okoli 60 leti v Chicagi, po poklicu inženir, že skoraj 25 let se pa posveča — zadnje čase izključno — preiskovanju življenja in dela slovensko-ameriškega škofa — FRIDE-RIKA BARAGE. O Gregoriču je napisal lepo poročilo misijonar Karel Wolbang v Katoliških Misijonih v december 1955. Ta list izhaja v Argentini, kot je itak znano.

Jože Gregorič je postal prav za voljo preiskovanja Baragovega življenjskega dela močna avtoriteta na polju zgodovine ameriške Cerkve. Po letih svojega dela za Barago je prišel do podobnega prepričanja kot Rev. Curran. Pred dobrim letom je podal podpisanemu približno nasledno izjavo:

OPOZORILO

Prihodnja številka MISLI, okto-berska, se bo iz raznih razlogov zakasnila. Računamo, da bo odšla na pošto šele okoli 10. oktobra. Nam je zelo žal, pa med boleznijo p. Rudolfa kar ne moremo biti vsemu kos. — Urednik.

Ko bo Baragovo življenje in delo dokončno preiskano, bomo imeli na rokah toliko zgodovinskega materiala, da bo treba ne samo o Baragi spisati novo knjigo, ampak vso zgodovino Cerkve v Ameriki postaviti na novo podlago. Dosedanji pisatelji, ki so nam podajali zgodovino ameriškega katoličanstva, niso imeli pojma, kako globoko je naš Baraga posegel v tok dogodkov pred nekako sto leti in kolik pomen je imel za razvoj katoliške stvari v ZDA. Zgodovinski viri za to spoznanje niso bili znani, kar pa ni čudno. Saj jih je treba šele zbrati skupaj iz vseh mogočih zgodovinskih zbirk ameriških in evropskih arhivov, raztresenih po dveh tako važnih kontinentih.

Tako je zatrdil Jože Gregorič. Ni mi znano, če se Gregorič in Curran osebno poznata in če sploh kaj dosti vešta drug o drugem. Zani-

mivo je za nas, da sta ta dva moža prišla do približno enakega prepričanja vsak po svoji poti. Zlasti je za nas zanimivo — in na to smo lahko ponosni kot Slovenci — da smo imeli že pred sto leti svojega moža v Ameriki, ki je bil prav pri vodstvu razvoja ameriškega katoličanstva, zdaj pa imamo drugega moža, ki daje smernice, kako naj v nanovo napisani zgodovini o ameriškem katoličanstvu igra naš Baraga vse bolj vidno vlogo.

Jože Gregorič zdaj že nad leto dni živi v Marquette, Mich., na samem sedežu Baragove škofije. Študira in zbira. Njegova zgodovinska zbirka je tako narasla, da je postala pomembna znanstvena ustanova. Nanjo se obračajo za zgodovinske vire odlični poedini zgodovinarji in organizacije. Baraga postaja bolj in bolj znan in nihče, ki piše o njem, ne more več mimo dejstva, da je bil — Slovenec!

Naj tu prepišem odstavek iz članka g. Wolbanga v Katoliških Misijonih:

„Baragova zbirka (pod vodstvom Jožeta Gregoriča) je obogatela v zadnjih mesecih z okroglo 2400 posnetki iz arhivov Rimske Kongregacije za širjenje vere, ki so več ali manj v zvezi z Baragovim misijonskim delovanjem. Iz Slovenije je dozdaj vnešenih že nad 1000 fotografij, posnetkov vsega, kar bi moglo priti v poštev pri Baragovem postopku (za proglašanje njegovega svetništva). Vsak posamezni mikrofili vsebuje običajno blizu 100 pisem... Poprečno smemo soditi, da bo potrebno pregledati... od 300 do 400 tisoč pisem. Prebrati in preiskati mesta v teh pisemih, ki Barago kakorkoli omenjajo, jih kopirati in vnesti v Baragovo zbirko.“

Kot rečeno, Baragove zbirke pod vodstvom Jožeta Gregoriča se že poslužujejo najrazličnejši zgodovinarji. Nevarnost nastaja, da bodo kmalu bolje poznali Barago najrazličnejši tujci kot mi, njegovi najožji rojaki. Vse premalo se zavedamo, kakšne moze smo že imeli Slovenci in tudi danes nismo brez njih. Ker se tega premalo zavedamo, se vdajamo brezbriznosti glede vere in narodnosti, pa z lahkoto podležemo slabim vplivom tujine...

Naj še omenim, da Baragova Zveza v Marquette pod uredništvom Jožeta Gregoriča izdaja štirikrat na leto (ali celo že vsak mesec, vsaj tako je bilo v načrtu) Baragov Bulletin v angleškem jeziku. V njem poroča o napredovanju Baragove zadeve. Kdor bi se utegnil za to reč zanimati, lahko dobi Bulletin brezplačno pri podpisanemu. — P. Bernard.

OPOZORILO

Kar naj bi bilo objavljeni v naslednji številki MISLI, mora imeti uredništvo v rokah 15. dan prejšnjega meseca. Le kaj drobnega bi se dalo zavleči do 20. dne.

„SLUČAJNO SEM ZVEDEL...“

Med kampanjo smo dobili nekaj tucatov novih plačujočih naročnikov. Veseli smo jih, vendar z žetvijo v tem oddelku daleč ne moremo biti zadovoljni.

Res je, nekaj malega agitatorjev se je pojavilo med zvestimi ljubitelji MISLI, toda tako malo, da jih z lahkoto naštejemo na prste obeh rok. Kar je pa ostalih novih prišlo, so se nam sami oglasili in domala vsak je pričel svoje pismo z besedami:

„Slučajno sem zvedel, da izhaja v Avstraliji slovenski list...“

Ali se vam drugim zdi prav, da morajo razni naši rojaki tu, ki so na novo prišli v Avstralijo ali se preselili v slovenske centre iz oddaljenih krajev, šele „slučajno zvedeti“ za MISLI?

Ali bi ne bilo prav, če bi prijatelji MISLI takoj pri prvem srečanju vprašali rojaka: Ali že

poznaš naše glasilo MISLI? Če ne, te jaz seznanim z njim in ti pomagam, da si ga naročiš...?

Da, v tej prvi kampanji je bila prav to reč največja pomanjkljivost. Mnogi so zase svojo dolžnost do lista dobro opravili, niso pa poskrbeli, da bi se še drugi nanj naročili, niso agitali zanj.

Kampanja je zdaj za letoš končana. Na drugem mestu poročamo o njenem uspehu. Agitacija brez kampanje naj bi pa šla naprej, magari, da jo je treba šele pričeti. Zeleti je, da bi se nam novi naročniki prijavljali z nekoliko drugačnim uvodom:

„Rojak N.N. me je opozoril... rojakinja M.M. me je opozorila...“

To bi se glasilo vse lepše kot tisti porazni:

„Slučajno sem zvedel...“

ŽIVLJENJE V GOZDOVIH JE TREBA ČUVATI

VEČ in več hiš, tvornic, vasi in mest — Avstralija se presnavlja. Divjina se umika civilizaciji. Toda ko uničujemo plevel in mrčes, je pa treba pomisliti, da s tem prikradujemo gozdne živali pri njihovi najbolj naravni hrani. Seveda to drugače ne more biti. Zavoljo tega ne bomo ustavili rasti prebivalstva in napredovanja civilizacije.

Toda če na drugi strani brez vsake potrebe kdo pobija ptice in štirinogate živali, puli rože in rastline, ki so avstralske posebnosti, je treba vedeti, da tak človek deželi ne koristi, ampak celo škoduje. Če bi tako početje šlo svojo pot brez prestanka, morajo počesi živali in rastline sploh izginiti.

Pomislimo to: V Avstraliji je mnogokje premalo dežja, neprestano nevarnost za gozdne požare; drugod pa zopet nenadne povodnji — tako se mora življenje v gozdovih in sploh zunaj na deželi zmerom boriti za obstanek. Potem naj pa še sami pomagamo, da to naravno življenje jemlje konec, kaj bodo rekli o nas naši potomci?

Vse avstralske države imajo posebne postave ali zakone, ki zabranjujejo samovoljno uničevanje naših naravnih vrednot. Na primer, dobro je, da divjih živali ni dovoljeno streljati, kadar bi kdo hotel. Je že res, da vsaka država od časa do časa dovoli, da lahko v določeni dobi vsakdo strelja živali in ptice, kakor se mu poljubi. Med drugimi tudi kangaruje. Pa so zopet časi, ko je to prepovedano in streljanje pomeni prelomitev zakona. Zato je treba vedeti, kdaj smeš s puško na rami v gozd in kdaj ne smeš.

Nikjer ni statistike, ki bi povedala, če v teh rečeh greše več novi naseljenci ali stvari Avstralci.

Svarimo pa nove naseljence posebno zato, ker ima Avstralec že po naravi neko čustveno navezanost na domače ptice in druge živali. Če bi jih kak nov naseljenec samovoljno pobijal, bi to vzbudilo odpor zoper vse nove naseljence, ker svet tako rad posamezne pregreške posploši.

Bodi star Avstralec ali eden novih, zmerom boš napravil prav, če prej vprašaš, kaj smeš in česa ne smeš. Potem šele streljaj in imej svojo zabavo. Ne velja enaka postava v vseh sektorjih dežele in tudi ne ob vsakem času. Če ti ni znano, recimo iz časopisov, kdaj in kje prepoved velja, vprašaj na najbolj priročni policijski stanici.

Pa ne samo živali, tudi nekatere rastline so pod varstvom postave. Nekatere so že tako redke, da komaj še napravijo dovolj semena za naslednji zarod. Zato jih ne gre uničevati kar tjavendan. Podrobno jih tu ne moremo naštevati, samo opozarjamo na to, da si Avstralija želi ohraniti tudi prvotno rastlinstvo, zato se poslužuje temu primerne zakonodaje.

Od časa do časa vidimo, da po mestih prodajajo divje gozdne rastline in rože, pa bi kdo mislil, da je to zoper postavo. Toda treba je vedeti, da si te vrste rastline vrtnarji vzgoje na umetne načine. Za to, da jih smejo pridelovati v svojih cvetličnjakih in potem za dobiček prodajati, si poprej omislijo od oblasti posebno dovoljenje.

Ne pozabimo: Gozdovi in hoste so naša dediščina. Dediščina vsem, pa bodimo že stari Avstralci ali pa novodošli. Brez potrebe nikar ne uničujemo tega božjega daru — ne dreves in rastlin, pa tudi ne živali in še prav posebno ne ptic! — „News Bulletin 4“.

KRIŽEM AVSTRALSKE SLOVENIJE

NEW SOUTH WALES.

Kingston, ACT. — Pri nas in v Canberri ni nič kaj posebno novega. Kvečjemu bi omenil oznanjevalce nove pomladi. Marelice in breskve so v cvetju in to je za Canberro nekaj veselega. Gotovo vam je znano o naših drevesnih nasađih, da vsa Canberra leži nekako sredi velikega parka, oziroma sama sliči parku. Seveda je pa naš park drugačen pozimi in drugačem poletu. Zdaj je še kar precej mizlo in sneg na bližnjih hribih še ni popolnoma izginil. V kratkem bo bolje in se boste dobro počutili pri nas, če pridete na obisk. Povabljeni vsi!—**Franci Bresnik.**

Wollongong. — Slovenci v Wollongongu bratsko pozdravljamo vse rojake in čitatelje „Misli“ širom po Avstraliji. Zadnje nedeljo v juliju nas je razveselil s svojim obiskom p. Bernard iz Sydneya in opravil v tukajšnji stolnici za nas službo božjo. Vsi se mu iz srca zahvaljujemo. Vsi občutimo, da smo ob takih priložnostih spet enkrat kakor doma med svojimi. Vse bolj spoznavamo in se zavedamo, da nam je bilo to potrebno in da smo tega pogrešali. Zato pa se zbirajmo, enkrat v cerkvi pri slovenski službi božji, drugič na slovenskih prireditvah, katerim je treba dati kulturni značaj in pomen.

Vztrajajmo, nadaljujmo! Vsi sodelujmo! Vsi, duhovniki in svetni, v lepem miru in prijateljskem sporazumu, da se ohranimo in z združenimi močmi rešimo, kar se rešiti hoče in rešiti da. Treba nam je življenja, namreč našega lastnega življenja, z našimi lastnimi srci in dušami, za razliko od mučne in puste vsakdanjosti.

Drugače kaj novega? Seveda! To pot je prvič nastopil pri naši službi božji mešani pevski zbor. Iščemo več sopranov in altov. Pokonci, da nas bo več! Zadrega je v naših krajih, nežni glasovi so v manjšini. Lepo se zmenite med seboj, približajte se, pa bomo imeli pevke. Zaenkrat zahvala tistim požrtvovalnim, ki so pogumno začele, drugič pa kaj več. Veliko je naloženo na rame g. Viktorja Brodnika. Pa če se enkrat dobro zapoje, je ves trud pozabljen. Pozdrav iz Wollongonga!—**Zmajski.**

Villawood. — Obenem z zahvalo za tako redno pošiljanje lista sporočava, da se je najinemu prvorojencu letos pridružila sestra, rojena ravno na veliki petek. Krstili smo jo na ime Marija Marlen. Pozdravlja družina židan.

Ashbury. — Kadar dobimo ob mesecu MISLI, se nam zdi, kakor da bi nas kdo poklical domov k mamici in očku, k materi zemlji domači: Pridi, le prid, otrok moj, tvoj raj je še odprt! — Vemo, da se je marsikaj spremenilo doma, pa naša zemlja tam je enako lepa kot je bila takrat, ko je še vsakega od nas osrečevala. O, še velja tista pesem: Lepa naša domovina, bila si nam in še si nam edina! Hvala Bogu, tu se nam ne godi preslabo. Ali manjka rahla roka matere, ki zna in more prelomiti kamne. Pogrešamo tudi brate in sestrice, ki osrečujejo v težavah. To je vse, česar nam tu manjka. Zato pa najlepša hvala vsem, ki se trudite

okoli MISLI in nam pošiljate tako zvesto vsak mesec domačo besedo, ki nas spominja na to, kaj smo. Bog živi vas vse, zapišem tudi jaz, kot je zapisal Cvetol!—**Jožefa Sukič.**

VICTORIA.

St. Albans. — Moram povedati, kako sem vesel, da sem naročil in dibil ZBORNIK, ki ste ga označili v MISLIH. Zelo se mi dopade in je res vreden, da ga človek ima in bere. V njem se najdejo članki skoraj z vseh kontinentov naše oble. Omembe in hvale vreden je v njem posebno spis. p. Bernarda Ambrožiča: „Svet zase in takole čuden.“ Z mojo ženo sva ga kar dvakrat prebrala. Pozdrav p. Rudolfu, upam, da ga ne bodo dejali pod nož. Bog živi!—**Jože Vah.**

Dookie College. — Spet sem bil na obisku pri arh. Cvetu Mejaču in mi je pokazal načrt za novo cerkev v Melbourneu. Raztolmačil je bil načrt nadškofu Mannixu in nadškof je izjavil, da mu manjka besed za zaslužen priznanje. Prosil ga je, naj do novega leta dovrši „kompletni elaborat“. Cerkev bo imela prostornine za 2000 oseb. Verjetno bo delo pri stavbi vodil Cvet sam. Kipe in križev pot bo izklesal lastnoročno. Vprašal sem Mejača, kako so ravno njega našli in mu naročili, naj naredi načrt za cerkev. Odgovoril je, da to ni nič čudnega, saj je v Vatikanu registriran kot diplomirani arhitekt za cerkveno stavbarstvo.—**Jože Maček.**

Fawkner, Melb. — Zgradil sem si lastno mizarstvo delavnico in imam pet strojev v pogonu. Delam že tri mesece sam, medtem pa iščem dobrega kompanjona. Če slučajno kdo bere te vrstice, ki bi se zanimal za mojo ponudbo, naj mi sporoči.—**Frank Spreitzer, 16 McBryde St.**

Melbourne. — Iz srca želimo p. Rudolfu skorajšnje popolno okrevanje. Tudi prosimo posebnega sporočila, kako mu gre, zakaj predolgo je čakati na novo številko MISLI, ki obeta, da bo kaj več povedala. Glede MISLI pa želimo sporočiti, da ostanemo zveste naročnice, čeprav z zasluženim denarjem kar največ mogoče podpiramo svoje drage v domovini, ki si sami tako težko pomagajo. Prav lep pozdrav.—**Slovenke v Mercy Hospitalu.**

SOUTH AUSTRALIA.

Adelaide. — Zadnje nedeljo v juliju smo imeli krst. Prejela ga je prva hčerkica iz družine Franca Flajnika. Dobila je ime Ivankica. Ni treba poudarjati, kako je dekletce razveselilo svoje starše, ko si je pri njih izvolilo svoj dom. Botrica je bila ga. Žakelj, boter pa g. Ahlin. Po krstu smo se povsili z Ivankico in njenimi starši in jima želeli še obilo nadaljnjih tako lepih otrok. Naj bi nas ob prihodu vsakega tako lepo pogostila ko to pot. Tudi v MISLIH jima voščimo, posebno pa Ivankici, obilo sreče in zdravja. Bog daj!—**Poročevalec.**

West Therbarton. — Predragi Slovenci in Slovenske širom po Avstraliji! Danes je Veliki Šmarren, Marijin praznik. Ta dan me je spomnil tudi na to, da sem ne-

koč brala v MISLIH željo neke zveste duše, da bi v Sydneyu imeli Slovenci svojo božjo pot. Oh, predragi, kako lepo bi bilo, če bi mi, ki smo tako oddaljeni od Sydneya, lahko rekli, da pojdemo v Sydney na božjo pot namesto na avstralski holiday. Lepo je biti narodnjak in Slovenec, ali še lepše je biti Marijin narod. Naša ljuba Slovenija ima tako lepa Marijina božja pota, kamor se vrše romanja. Le mislimo na to, da bi tudi v Avstraliji kaj podobnega napravili. To nam bo pripomoglo, da bomo ostali zvesti Bogu in ljubili svojo nebeško Mater. Pozdravljeni vsi širom po Avstraliji.—**Helena Pirc.**

WEST AUSTRALIA.

Perth. — Kot poklicni novinar iz vsega srca čestitam na tako krasnem razvoju, urejevanju in organiziranju našega glasila MISLI. Kot Slovenec sem ponosen, da tudi naš narod s svojim listom izpričuje visoko kulturno raven svoje domovine. Iskreno povedano, nimam najmanjše kritike glede lista, kot je urejevan. Moja želja je samo ta, da takšen ostane tudi v naprej. Trenutno sem zelo zaposlen s predavanji in glasbenimi kritikami, da mi v resnici ne preostane minuta prostega časa. Pač pa obljubim, da bom o počitnicah skušal napisati kak daljši članek za naš list. Zahvaljujem se MISLI za tako plodovito delo. Prepričan sem, da njive, ki so jih izorale, bo Bog stalno blagoslavljal in bodo tudi z naprejem prinašale lepih sadov za nas — raztepane Slovence v tujini.—**Dr. B. V. Pušenjak.**

QUEENSLAND.

Ravenshoe. — Zadnja številka MISLI je prinesla žalostno novico iz mojih krajev, iz Solkana pri Gorici. Je res žalostno, da se najdejo take ženske, ki jim celo spovedni sveta, da je ne bi izrabljale za povečanje katakomb v naši domovini. Ko to razmišljam, zmerom bolj razumem, kar smo se učili v mladosti o veri, a razumeli le toliko, kolikor zmore otrok. Zdaj mislim nazaj na tisti dan, ko sem bila pri birmi. To je bilo leta 1924 v Batah, v moji fari. Zelo

majhna sem bila takrat in suha, stara osem let. Samo oči sem imela velike. Bilo nas je veliko otrok, ki smo se pripravljali na birmo, jaz sem bila najmanjša. Lepo so me oblekli, dali so mi šopek nageljnov, doma je pa bila cajna polna kolačev. To je na zuna zelo pripomoglo k otroški sreči. Tega ne tajim, vendar sem imela v mislih tudi vse tisto, kar smo se učili o vzvišenosti svete birme. Učila sem se rada in skušala tudi razumeti po otroški moči. V cerkev me je peljala botra, pa tudi mama in teta in še drugi so bili z nami. Postavili smo se v vrsto in nadškof Sedej so spraševali nauk. Tudi meni niso prizanesli. Ti si najmanjša, so rekli, povej mi, kaj boš danes postala. Moje oči so bile še večje kot navadno, nekaj tudi od strahu, pa sem pogumno odgovorila: Prejela bom zakrament svete birme in postala vojščak Kristusov. Da, da, to je prav res, so rekli, dobro si povedala, pa kdo te je naučil? Naš gospod in mama, sem rekla. Pokimali so in šli naprej ob vrsti do drugih otrok. Jaz sem pa gledala dolgo vrsto duhovnikov, ki so se premikali z nadškofom, zadnji so bili naš g. Matelič. Tako je bilo takrat in je minilo. Potem so minila dolga leta, prišla je druga svetovna vojna in z njo mnogo mnogo gorja. Moje nekdanje otroške velike oči so začele zmerom bolj gledati na znotraj in zmerom bolj sem razumevala, kaj se pravi: postati vojščak Kristusov... Stati trdno in bdeti vse dni in noči, da odbijemo vse hudo, kar se godi okoli nas... Bog daj moči! To za danes. Bom pa prihodnjice kaj bolj času primernega napisala.—**Gabriela Brezavšček.**

TASMANIA.

Wyatinah. — Z veseljem sem prejel list MISLI in pozdravno pismo. Hočem ostati reden naročnik tega lista. Tu poznam kakih deset Slovencev. Niso še vsi naročniki, ker se bavijo z mislijo, da bi se preselili v Sydney in se tam povezali z delom za slovensko skupnost. Imajo pa pomisleke, ker ni znano, kako je tam z zaposlitvijo. So sicer poklicni delavci, vendar skušajo dobiti kaj informacij, da ne bodo zastoj hodili tja. Ako pride do selitve, se bodo seveda prišli tudi MISLI pokazati. Za sedaj pa prelep pozdrav in čast Bogu na višavah!—**Jože Frešer.**

MELBOURNE!

POZOR!

MELBOURNE!

Vsi Janezi z Velike planine, Micke iz Pokljuke, Toncki s Pohorja, Pepce iz Trente, Poldeti s Trske gore, Jozeti z Golovca, Urske iz Ravt itd. itd., se bomo, kakor lani tudi letos vselega srca narajali in naukali

na

PLANINSKEM RAJANJU

ki ga bo privedil SLOV. KLUB v Melbourneu v soboto dne 8. septembra tega leta ob 7. zvečer. Kakor navadno, tudi zdaj v prahranski mestni dvorani, Grenville St. Prahran.

Pridite vsi, ki ste željni par uric prebiti v domovem vzdušju. Obleceni bomo vsi planinsko ali sportno.

Na svidenje!

Z VSEH VETROV

JOŽE PLIBERŠEK v Coomi naj prejme naše čestitke. „Svobodna Slovenija“ v Argentini je v svoji tedenski številki dne 26. julija dobesedno ponatisnila njegov članek, ki so ga MISLI prinesle na prvi strani julijske številke. Kolikor vemo, še noben drug spis v MISLIH ni bil ponatisnjen v kakem drugem listu širom po svetu. Jože, kmalu spet kaj napišite za MISLI!

POBEG IZ JUGOSLAVIJE je še vedno na dnevnem redu. Po trditvah članka v „Klicu Triglava“ mi v tujini nimamo niti pojma, koliko ljudi beži, saj uspeli pobege predstavljajo samo nekako 10% vseh onih, ki so krenili na ilegalno pot proti zapadu. S poostreno kontrolo na meji dobe 90% beguncev v roke že onstran meje, preostale pa po večini vračata Italija in Avstrija, ki sta po sporazumu z Jugoslavijo dolžni vračati nepoitične pribežnike. Pred sodišče pa baje pride jako malo teh beguncev, ker bi bil vtis na domače prebivalstvo zelo porazen: če bi prišlo v javnost, koliko ljudi skuša pobegniti. Zunanji svet pa to dobro ve, saj je celo neki sydneyski dnevnik prve dni avgusta poročal, da je nedavno pribežalo v Italijo 92 Jugoslovancev.

DRAŽO MIHAJLOVIČA so počastili v Argentini bivši borci LJV ob desetletnici njegove smrti s slovesno spominsko akademijo. Udeleženci akademije so sprejeli resolucijo, ki vsebuje med drugim naslednje zahteve: Združenje apelnikov v svobodnem svetu naj apelira na Združene Narode za revizijo Mihajlovičevega procesa; vsa jugosl. emigracija naj se združi; preneha naj žalitev jugosl. narodov s tem, da Tito dobiva podporo svobodnega sveta; Slobodan Jovanović, Vlatko Maček in Miha Krek naj pozovejo vse bivše jugosl. poslance in senatorje, da pošlejo na Združene Narode zahtevo po človečanskih pravicah jugosl. narodov; demokratske države vsega sveta naj odklanjajo sprejeme Broža-Tita, ki ni predstavnik jugosl. narodov, ampak je prišel na oblast s pomočjo bajonetov Sovjetske Zveze...

NA TRŽAŠKEM so pred letošnjimi pomladnimi volitvami slovenski komunisti in njihovi priksledniki (Besednjak, Jež, Lagiša in dr.) agitirali za komunistično listo z naslednjim dokazovanjem: Glasujte za listo, ki ni proti Jugoslaviji. Ali ne vidite, da je danes ves svet za Tita? Podpirajo ga Rusi, Amerikanci, Angleži, obožujejo ga Indijci, birmanski U Nu, abesinski neguši, egiptovski Nasser, boljševiški sateliti se pa pri njem opravičujejo... Kat. Glas v Gorici odgovarja: Oboževali so tudi Mussolinija in Hitlerja. Mussoliniju se je dobrikal laburistični državnik Mac-Donald, ko je padla Adis Abeba, so mu pisali iz pregnanstva sloveči antifašistični italijanski državniki ter bili pripravljeni na povratek in sodelovanje. Hitlerju sta se klanjala Chamberlain in Molotov... Mi nismo proti Jugoslaviji, pač pa smo proti komunističnemu režimu...

PO VOLITVAH na Tržaškem je napravil goriški KAT. GLAS naslednjo opombo: Pokazalo se je, da so vse vasi okrog Trsta prave

komunistične trdnjave, kot jih najdemo v Italiji samo še v Romagnu, med Slovenci pa prav gotovo niti ne v samem Trbovlju in Hrastniku, če bi tam smeli svobodno voliti...

CELOVŠKI RADIO je praznoval desetletnico slovenskih oddaj. Pri teh oddajah sodelujejo vse slovenske organizacije na Koroškem. Nikdar niso dopustile, da bi se slovenske oddaje izrabljale v politične namene. Osnovna naloga oddaj je, da pomagajo pri vzgoji prebivalstva, poživljajo zavest in ljubezen do rodne grude in prinašajo Slovincem na dom slovensko besedo in pesem.

„KLIC TRIGLAVA“ v Londonu zaključuje uvodnik o Titovih podvigih in potovanjih širom po svetu z naslednjo mislijo: In še nekaj ne smemo pozabiti. Noben totalitarni režim se ne more obdržati, če nima opore v gotovem delu prebivalstva. Ali ne bodo jugosl. komunisti gledali Titovo pot v Moskvo kot triumf, ker bo še enkrat potrjeno, da je imel Tito prav v sporu z drugim Rimom (Kremljem)? Tako bo Tito deležen še večjega spoštovanja lastnih tovarišev, nekomunistični državljani pa utegnejo poreči: Ha, Tito je tič, kako je Moskvo okol' prinesel! Ali pa: Reci kar hočeš, Tito je pa le kavelj, saj Jugoslavija ni imela še nikoli takega ugleda v svetu kot zdaj! Poleg tega pa Tito z vso svojo „svetovno politiko“ aktivne koeksistence gotovo ne išče samo lastne slave, ampak želi z bleščečo zunanjo politiko odvrniti pozornost državljanov in sveta od težavnega notranjega položaja.

RADIO LENINGRAD je označil odlok prosvetnega ministra, da mora ob zaključku šolskega leta pri maturah odpasti izpit iz zgodovine. Razlog za to odredbo ni bil objavljen, znan je pa vsemu svetu. Študentje niso mogli študirati zgodovine, ker so vse učne knjige za zgodovino Sovjeti potegnili iz prometa — po izobčenju Stalina... Komunistična „zgodovina“ se mora torej obračati po političnem vetru, ne pa po znanstvenih dognanjih.

NARODNE MANJŠINE Evrope so se zbrale letos sredi maja ob Baškem jezeru na Koroškem na svoj šesti kongres. Zastopanih je bilo kakih 20 manjšinskih organizacij. Od Slovanov so velanjeni Slovenci v Avstriji in Italiji, gradiščanski Hrvatje v Avstriji, Lužiški Srbi iz Vzhodne Nemčije, Macedonci iz Grčije. Zborovali so tri dni. Generalni tajnik unije je Danec Skadegard. Iz njegovih poročil je za nas izredno zanimivo, kar je vedel povedati o Lužiških Srbih. (O tem prinaša priučujoča številka MISLI poseben članek.) Ob večerih kongresnih dni so razne skupine prirejale kulturne prireditve. Največjo pozornost so vzbudili nastopi Lužiških Srbov iz Budišina, člani društva Domovina. Pevke so nastopile v narodnih nošah. Zadnji večer so pa izpolnili slovenski pevci iz Sel na Koroškem pod vodstvom g. Mihelčiča. Navdušenje občinstva je privrelo do vrhunca, ko je pevski zbor zapel Prešernovo: Žive naj vsi narodi!

Dr. RUDOLF ČUJEŠ v Torontu, Canada, izdaja mimiografirano revijo pod naslovom: RAZGOVORI in RAZGLEDI. Izhaja v nedoločenih obdobjih in razpravlja o raznih sodobnih vprašanjih v luči krščanske filozofije. Dr. Čuješ nam piše: Razgovori in Razgledi ne stanejo nič. Če pa more kdo kaj prispevati za kritje stroškov, je seveda dobrodošlo, ker s tem nekoliko razbremeni moj žep. Če se v Avstraliji najdejo Slovenci, ki se za te vrste dela zanimajo, naj mi sporoče svoje naslove, da jim bom pošiljal list naposredno na njihove naslove. Prihodnja številka mora iziti v juliju. (Pisal je koncem junija.) Moj novi naslov: Dr. R. Č., 1 Walker Road, Willowsdale, Ont., Canada. — Priporočamo, gre za resen študij sodobnih vprašanj.

KOROŠKI SLOVENC še vedno ne morejo do svojih pravic. NAŠ TEDNIK piše: Ne bi si mogli predstavljati bolj nasilne kršitve jasnih določil državne pogodbe, kot jo ravno te dni doživljamo v zadevi slovenske gimnazije v Celovcu. Bilo je domenjeno, da bosta v jeseni 1956 odprta prva dva razreda slov. gimnazija. Do danes ni dekreta. In vendar se je oglasilo nad 60 deklet in fantov za prva dva razreda. V teh prijavah je jasno povedana volja staršev. To je ljudsko glasovanje kot ga tudi vsako leto znova doživljamo s prijavami v slovenske gospodinjke in gospodarske šole...

„ŠTEVILNA ŽALJIVA NAMIGAVANJA“ na sedanje stanje v Jugoslaviji je po izjavi belgrajske vlade vsebovala papeževa poslanica, namenjena katoličanom za železno zaveso, vključno v Jugoslaviji. Zato je vlada strogo prepovedala to poslanico ponatiskovati, brati in širiti v Jugoslaviji. To prepoved je objavila komunistična agencija Tanjug, za njo pa ves svetovni tisk. Izšla je poslanica na praznik spostolov Petra in Pavla in bila večkrat prebrana na vaticanškem radiu v vseh jezikih, ki pridejo v poštev. Tudi v tisku je bila podtalno razposlana v dežele za železno zaveso, kjer jo gotovo širijo od osebe do osebe. Papež je svoje besede naslovil izrecno tudi na kardinala Štepinca, na škofo in vernike v Jugoslaviji. To je razburilo komuniste in najvišja vlada je stopila na prste taki „propagandi“. Na svojo jezo pa ni mogla prepričati poslušanja poslanice po radiu iz Vatikana.

TOLMINSKI ROJAK, Danilo Cimprič, doma iz Volč, je med redkimi Slovenci, ki jih častno omenja avstralsko časopisje. Na Sveti gori pri Gorici ga je posvetil v mašnika škof Josip Srebrnič in prav tam je ob ogromni udeležbi vernikov daroval svoji prvo mašno daritev. V sydneyskem tedniku, the Catholic News, beremo, da je g. Cimprič pričel študirati bogoslovje že leta 1947, pa je moral učenje spet in spet prekiniti. Štirikrat je moral v ječo, dve leti je bil na prisilnem delu, potrjen je bil k vojakom, pa vse te nadloge ga niso odvrnile od cilja, ker je na vsak način želel postati duhovnik. Njegov zgled kaže, da vsa protiverska gonja komunistov ne more predrugačiti vernega človeka, če le sam hoče imeti srce odprto za milost božjo.

NAJVEČJI PLUG na vsem svetu imajo na neki farmi v vasi Kuyura, 22 milj severno od mesteca Dalby v Queenslandu. Širok je 52 čevljev in preorje akre zemlje v treh minutah. Iznašel ga je lastnik farme sam in izdelala ga mu je domača firma v Dalbyju. Iznajditelj je prepričan, da njegova iznajdba pomeni revolucijo v poljedelstvu, zakaj vse dosedanje iznajdbe poljskih strojev so nič proti temu plugu. Njegov plug zareže globoke brazde v še tako trdo zemljo, opravi obenem delo brane in zemljo mimogrede tudi pognoji. Zelo malo delavcev je treba poleg tega pluga na farmi, ki meri 3200 akrov.

NIKOLA TESLA, veliki hrvatski izumitelj v Ameriki, je bil rojen pred sto leti. To obletnico bodo zelo slovesno praznovali v Ameriki in Jugoslaviji. Elektroinženirji bodo sklavili Teslo kar pet dni v Chicagi, to je od 1. do 5. oktobra. Takrat bodo tudi ustanovili posebno medaljo, ki se bo imenovala „Kolajna Nikole Tesle“ in jo bo Inštitut električnih inženirjev odslej delil le najbolj odličnim in uspešnim znanstvenikom na polju elektrotehnike.

CELJSKI STARI GRAD, oziroma njegove razvaline, skušajo rešiti pred popolnim razpadom. Resno delo za restavracijo je podvel lani Zavod za varstvo zgodovinskih spomenikov. Da bi zavod dobil zadostnih sredstev, ki so potrebna pri tem velikem podjetju, mu je priskočilo na pomoč mestno Opleševano in turistično društvo. Zgradilo je ob razvalinah na grajskem hribu restavracijo, ki naj privabi turiste in izletnike iz mesta in daljne okolice. Videti je, da se je zamisel dobro obnesla, zakaj na dan, ko je bila restavracija prvič odprta, jo je obiskalo okoli 7000 izletnikov. Dali so ji precej zaslužiti. Znaprej upajo na enako velike uspehe, zakaj Celje je izhodiščna točka za najrazličnejše ture vse od Sotle do Logarske doline.

TESARSKO RAZSTAVO so imeli v Ljubljani. Priredili so jo učenci „Vajeniške šole za gradbeno stroko, tesarski oddelek.“ Ta šola je edina te vrste v Sloveniji in je še zelo mlada. Trenutno ima okoli 60 vajencev, potrebno bi jih pa bilo baje najmanj 200. Živijo v internatu pod strogim nadzorstvom in se uče tudi smoternega gospodarstva z lesom, da se prepreči šušmarstvo. Ob priložnosti tesarske razstave so listi opozorili javnost na dejstvo, da državna tesarska podjetja zaposlujejo dosti manj vajencev kot privatna. Pred šestimi leti so imeli privatniki komaj pet odstotkov vseh tesarskih vajencev, vsi drugi so bili v državnih podjetjih. Danes jih imajo pa privatniki kar do 40%.

V GORIŠKIH BRDIH so imeli slabo letino za češnje. Poročajo, da je lani trikrat več tega plemenitega sadeža ostalo na drevju, ker ni bilo kupcev, kot so ga letos nabrali. Letos so bile cene visoke in dovolj popraševanja vsepovsod, blaga pa le kakih 15% lanskega pridelka. Brici nekaj tednov spomladi niso drugega govorili med sabo kot: češnje, češnje... Tolažili so se s tem, da vinogradi toliko bolje kažejo.

DR. JURE KOCE, G.P.O. Box 670, PERTH, W.A.

CENIK

za pošiljanje paketov preko Trsta v Jugoslavijo, Avstrijo in Nemčijo

Kdor želi, da nimajo doma radi paketov nobenih stroškov, naj pošlje za plačilo vseh taks dodatnih 14/- za katere bo obdarovanec doma dobil izplačanih 800 dinarjev. Urejeno je tako, da bo denar prišel domov istočasno kot paket. Kdor hoče, naj tudi pri Standard paketih doda 14/-.

Za tehnicne predmete kot: radio aparate, sivalne stroje, stediilnike i.t.d. Vam nasa firma tukaj sestavi v smislu jugoslovanske carinske uredbe prvilno napisano prosnjo, da jo lahko obdarovancu posljete domov in ste tako sigurni, da bo dobil darovani mu predmet carine prosto v roke.

Cene za 1 kg:		Cene za 1 kg:	
Kava MINAS Ia	17/6	Salama ogrska a la Gavrilovic	22/6
Kava SANTOS EXTRA Ia	18/6	Goveje meso, 3 konzerve, 1½ kg.	13/6
Sladkor kristalni	2/3	Polenovka norveska (Stockfish)	11/-
Sladkor v kockah	2/6	Sardine v olju, 200 gr.	2/-
Olje olivno Ia	11/-	Sir parmezan	25/-
Moka bela 00, najboljša	1/9	Rozine (Ia grske sultane)	4/6
Testenine bele Extra	3/-	Cokolada trda	14/6
Riz „Splendor Brillato“	3/-	Cokolada mlečna švicarska	15/-
Riz CAROLINA „Ardizzone“	3/2	Kakao holandski	15/-
Riz CAROLINA „Helios“	3/6	Caj CEYLON Ia 100 gr.	3/-
Zdrob, psenicni, extra Ia	3/-	Poper indijski v zrnju 100 gr.	3/4
Fizol	2/9	Cimet (kamela) zmlet 100 gr.	2/3
Svinjska mast Ia	6/6	Vanilija v strokih, 1 trok	1/2
Prekajena slanina, mesnata	11/6	Karamele, bonboni	10/-
Surovo maslo (butter) Ia	21/-	Milo za pranje (75% mascobe)	3/6
Sunka kuhana, v konzervi	22/-	Milo toaletno PALMOLIVE, 100 gr.	1/4
Smokve, suhe	4/-	Kokosja juha z rezanci	1/6
450 gr. kondenz. mleka	3/3	Vrecica limone v prahu	1/*
Nylon nogavice Ia	11/6	Nylon nogavice IIa	9/-

K zgoraj navedenim cenam se dodajo se prevozni stroški:

po postu:		po železnici:	
do 4½ kg netto	£0 15 0	do 25 kg netto	£1 15 0
do 9 kg netto	£1 2 0	do 35 kg netto	£2 5 0
do 18 kg netto	£1 13 0	do 40 kg netto	£2 10 0
		do 50 kg netto	£2 15 0

SPECIJALNO FRANKO PREJEMNIK:

- 1) Vreca najboljša bele moke (00), 45 kg. v dvojni vreci £4 17 0
- 2) Mast v posodi po 17 kg. £5 10 0

Zdravila in tekstilno blago posiljamo iz Londona direktno v domovino. Tehnicne predmete kot: radio aparate, sivalne stroje, stediilnike, kolesa (bicikle) itd. posiljamo iz Nemcije ali Italije v Jugoslavijo. Zahtevajte cenik!

Za vsa narocila paketov iz N.S.W. in Victorije se obrnite direktno na:

ZASTOPNIKA FIRME ZA N.S.W.:

MR. R. OLIP, 44 Victoria St., POTTS POINT, SYDNEY, N.S.W.

ZASTOPNIKA FIRME ZA VIKTORIJO:

MR. M. PERŠIČ, 11 McWhae Road, Ripponlea, Vic.

MR. Z. ROME, 404 Queens Parade, CLIFTON HILL, Vic.

LUŽIŠKI SRBI —

najmanjši slovanski narod

NO kongresu narodnih manjšin, ki se je vršil letos, na Koroškem je podal tajnik manjšinske zveze. Danec Skadegard, posebno poročilo o Lužiških Srbih, ki bo tudi naše bralce zanimalo. Posnamemo nekaj podatkov iz njegovega poročila:

Lužiški Srbi spadajo med najpristnejše narodnostne skupine vzhodne Evrope. Živijo na Saksonskem vzhodno od Labe in so danes del Vzhodne Nemčije, ki je pod komunisti. Ob preseljevanju narodov so skupaj z ostalimi Slovani prodrli daleč v srednjo Evropo. Tudi Danci so se morali bojevati z njimi in še danes se najdejo na danskem ozemlju ozemlju čisto slovanska krajevna imena: Tillice, Korselice itd.

Danes je ozemlje Lužiških Srbov majhno. Vseh je samo še kakih 150.000. Tvorijo slovanski otok sredi Nemcev. Narodnostno so se začeli vzbujati leta 1848. Leta 1874 so si ustanovili svojo Matico, ki ji pravijo Mačica. Združevala je v sebi celo vrsto srbskih društev ter skrbela za razvoj srbske narodne kulture. Leta 1912 so si ustanovili novo organizacijo pod imenom DOMOVINA. Deluje še danes.

Po prvi svetovni vojni so Lužiški Srbi zahtevali lastno državo, toda mirovna konferenca jim ni ugodila. Dovolili pa so jim dvojezične šole. Hitler je skušal Lužiške Srbe uničiti. Razpustil je DOMOVINO, prepovedal vse srbske časopise in sploh rabo srbskega jezika v javnosti. Novo kulturno življenje se je pričelo spet po končani drugi vojni. To pot so Srbi zahtevali priključitev svojega ozemlja k Češkoslovaški, kmalu pa spet samostojno državo. Spet jim je ta namera spodletela in so se končno sporazumeli s tem, da pripadajo k vzhodni nemški republiki.

Saksonski deželni zbor jim je zagotovil neoviran kulturni razvoj, osnovne in srednje šole, pa enakopravnost srbsčine z nemščino. Država jim je dala potrebna denarna sredstva, v zameno pa morajo podpirati sedanji državni sistem. Poročevalec Skadegard trdi, da so s sedanjim stanjem kar zadovoljni. Oglel si je tudi njihove kulturne organizacije in naprave. Pravi, da dobro uspevajo.

Ob zaključku svojega poročila je vzkliknil Skadegard: Naše delo za pravice narodnostnih manjšin ne pozna železnih zaves!

OGLAS

Rojaki, kjerkoli v Avstraliji ste, naročajte vozne listke za ladje in avijone pri slovenski firmi:

Dr. J. KOCE, G.P.O. Box 670, Perth W.A.

Jamcimo vam, da boste dobili najnižje cene in najboljša metso. Svojo zarocenko, sorodnika ali prijatelja lahko dobite sem iz Evrope s placilom depozita £29-0-0.

STANDARD PAKETI

firme

DR. J. KOCE, G.P.O. Box 670, PERTH, W.A.

(prevozni stroški so v cenah že vključeni)

Paket st: 11	1 kg riza Carolina Ardizzone
3 kg kave Minas Ia	0½ kg rozin
1 kg rozin	
1½ kg riza Carolina Ardizzone	35 kg £7.1.11
4½ kg £3.16.9	Paket st: 17
Paket st: 12	10 kg bele moke 00
2 kg kave Santos Ia	10 kg sladkorja kristal
2 kg sladkorja kristal	5 kg riza Carolina Ardizzone
0½ kg popra v zrnju	5 kg spagetti Extra Luso
0½ kg caja Ceylon	1 kg kave Santos Extra Ia
4½ kg £3.12.4	1 kg rozin
Paket st: 13	1 kg mila za pranje
1 kg kave Santos Extra Ia	0½ kg mila za obraz
5 kg riza Carolina Ardizzone	0½ kg caja Ceylon
10 kg sladkorja kristal	0½ kg popra v zrnju
3 kg spageti (Extra Lusso)	1 kg cokolade mlečne
5 kg bele moke 00	
0½ kg caja Ceylon	35 kg £8.17.10
0½ kg popra v zrnju	Paket st: 18
0½ kg rozin	45 kg bele moke 00
25 kg £6.3.8	10 kg sladkorja kristal
Paket st: 14	5 kg riza Carolina Ardizzone
2 kg kave Santos Extra Ia	1 kg kave Santos E. Ia
10 kg sladkorja kristal	1 kg rozin
10 kg bele moke 00	1 kg mila za pranje
1 kg rozin	3 kg olja olivnega
1 kg mila za pranje	3 kg svinjske masti Ia
0½ kg kakao	0½ kg cokolade
0½ kg cokolade mlečne	0½ kg popra v zrnju
25 kg £6.16.0	0½ kg caja Ceylon
Paket st: 15	70 kg £13.11.6
1 kg kave Santos E. Ia	Paket st: 19
10 kg sladkorja kristal	17 kg svinjske masti
5 kg riza Carolina Ardizz.	10 kg sladkorja kristal
1 kg rozin	5 kg riza Carolina kristal
1 kg mila za pranje	5 kg spagetti E. Luso
0½ kg caja	1 kg kave Santos Ia
0½ kg popra v zrnju	1 kg mila za pranje
0½ kg toaletnega mila	0½ kg cokolade mlečne
0½ kg cokolade mlečne	0½ kg popra v zrnju
0½ kg kakao hol	0½ kg caja Ceylon
25 kg £7.0.0	40 kg £12.18.8
Paket st: 16	Paket st: 20
22½ kg bele moke 00	22½ kg bele moke 00
10 kg sladkorja kristal	10 kg sladkorja kristal
1 kg kave Santos Extra Ia	17 kg svinjske masti
	0½ kg kave Santos Extra Ia
	50 kg £12.9.3

K vsakemu standard paketu se lahko doda 3 pare Nylon Dupont Ia nogavic ali Nylon II, ne da bi se kaj povišali stroški prevoza.

Pošiljamo domov tudi denar. Vendar povdarjamo: če hočete svojim domačim pomagati, je bolje, da jim pošljete paket, ker bodo tako prejeli dvakrat več kot bi lahko kupili za prejeti denar.

Ostali Standard paketi so bili objavljeni v januarski številki MISLI
MR. R. OLIP, 44 Victoria St., POTTS POINT, SYDNEY, N.S.W.
MR. M. PERŠIČ, 11 McWhae Road, Ripponlea, Vic.
MR. Z. ROME, 404 Queens Parade, CLIFTON HILL, Vic.

„GREMO NA ŠTAJERSKO“

NEKOČ je živela mlada deklica. Pela je od zore do mraka in bila vesela. Njen brezskrbni smeh je vzbujal radost na obrazih ljubljencev. Davno je bilo to, tako davno, da mi je danes v spominu samo še kot pravljica. Junakinja te pravljice sem bila jaz . . .

Z rokami pod tilnikom sem ležala pod duhtečo lipo. Visoko nad menoj pod sinjim nebom so plaval beli oblaki in potovali v neznane daljine. V duhu sem jih spremljala na njihovi poti tja, kjer ni majhnih, s slamo kritih koč. Pot nas je vodila v svet, kjer imajo vse žene mehke bele roke, nosijo šumečo svilo in se jim vse priklanja. Tam poteka življenje, polno sladkosti in brez trpljenja, pod rdečimi, modrimi in zelenimi svetilkami. In mi je srce hitreje in hitreje utripalo.

Tako je bilo tisto leto, ko sem kot mestna deklica zadnjič preživljala počitnice pri stari materi na kmetih in menda tudi zadnjič po tovala z oblaki. Kmalu se je začelo zame resnično življenje . . .

Začela sem korake pri beli hišici in se obrnila v travo. Ob nizkih lesenih vratih je stala stara mati, moja dobra stara mati, kmetica od rojstva do smrti. Danes se mi zdi, da je bila takrat tako visoka, da ji je ruto na glavi božala preperela slama, viseča s strehe. Njeno velo lice je bilo lepše od mnogih lepotic, ki sem jih pozneje srečevala v velikih tujih mestih. Pod ruto, zavezano pod brado, je nosila dve težki kiti las, prepletenih s srebrnimi nitkami.

Čudno se mi je zdelo, da smo ja morali vsi brez izjeme vikati. Danes razumem. Take matere so stebri naroda. Take kmečke žene so bile žive iskre src, ki se niso dale poteptati. Pustile so za seboj žive spomine, ki naj nam služijo v tujini kot svetle plamenice vodnice.

Babica je naslonila motiko na zid ob vratih. Obrisala si je hrpave, od neprestanega dela zarjavele roke z obledelim predpasnikom. Na robu praga si je odrgnila blato s težkih nerodnih cevčev.

Nič mi ni bilo žal, da me je poklicala v hišo in me prebudila iz sanj pod lipo. Hitro sem bila pri njej, brez ugovora. Vsi smo jo spoštovali in ubogali na prvi klic. Ali smo jo pa tudi dovolj ljubili? Doma v mestu sem tako redko ubogala mamo . . .

Vstopili sva v „lojpo“. Na štajerskem je to nekaka majhna pred-soba. Na zidu nasproti vhodu so bile pribite okorne police, na njih skleda in skledice iz gline. Bile so pisane barvane in okrašene z živimi pikami in vijugami. Kako rada bi danes imela take v svojem domu, pa jih za drag denar ne morem kupiti.

V kotu pri vratih, ki so vodile v „hišo“, so bile prislonjene motike in dedova palica. Da, tudi ded je takrat še živel. Zdaj je pa že dolgo, odkar ga je pokrila domača slovenska gruda. Dve kapelici in križ na razpotju sredi vasi pričata o njegovi ljubezni do Boga in doma. Vse troje je postavil sam. Bil je kmet, pa prostem času je gradil kapelice, se bavil z rezbarijo in prekrasno igral na violino.

V zidu nasproti vrat je bilo vdelano okno ali lina z železnimi kri-

ži, pod njim je stala težka lesena klop. Ob koncu klopi je bil postavljen čokat okrogel kamen, ki je služil za ročni mlin. Na njem smo mleli koruzo. Ob počitnicah je bilo to moje delo. Babica mi je dala pehar skrbno prebranega zrnja. Pest za pestjo sem ga sipala v vdolbino sredi kamna. Od stropa dol je visela močna palica, ki je imela konico z železom okovano. Vrtela sem kamen, ded je sedel zraven mene. Pripovedoval mi je zgodbe iz davnih in novih časov. Zvedela sem o Turkih, ki so nekoč požigali po naših krajih, o Mariji, ki je delala čudeže, o nekdanjih svobodljubnih Sloven-cih, ki so zažigali kresove, o življenju pod cesarsko Avstrijo in o krutih valptih, pa o slavnih možeh, ki so postali vodniki naroda.

Babica si je bila med tem optala težko leseno „brento“, domače delo, in odšla k vodnjaku. Tam je napolnila brento z bistro vodo, ki si jo je zajela iz vodnjaka z majhnim čebrom na verigi. Ko se je vrnila z brento, jo je postavila na klop in se globoko oddahnila. Potem si je vzela pri meni rumene koruzne moke in odšla z njo v kuhinjo. Moje delo je bilo opravljeno in smela sem oditi v hišo na peč. Zunaj je že začel padati mrak.

Na tako večerno ležanje na peči še danes mislim z neko čudno pobožnostjo. Oči so mi plavale po hiši, uho je srkalo vase zamolklo brkljanje v peči pod menoj. Vedela sem, da se babica ukvarja z burkljami in loparjem, prestavlja lonce in brska po žerjavi, zraven se pa polglasno pogovarja sama s seboj. Njenim samogovorom sem se takrat poredno smejala. Danes jih razumem. Bila je tako sama, pa tako željna ljubezni in toplote. Pa sama ni vedela za te svoje želje. Saj vse življenje ni poznala drugega kot križe in samozatajevanje ob njih.

Nestrpno sem čakala, kdaj bodo žganci v skledi. Vonj po kislem zelju in špehu mi je povedal, da ne bo več dolgo. V duhu sem že videla polno skledo lepo rumene jedi na mizi pod „bogkom“, pokrito s prekajeno slanino in okvirki v topljeni smetani. V mestu se mi mama ne bi upala kaj takega skuhati. Pri babici pa ni bilo večje slaščice. Že sam dim in vonj iz njene kmečke kuhinje je bilo nekaj, po čemer se mi še zdaj, ko to pišem, slina cedijo.

V peči pod menoj je še ropotalo, še je bilo treba čakati. Toplota me je prijetno grela in me zazibala v lenobo, da sem menda začela prestiti kot stara mačka v zapčku. Oči so mi obstale na vratih „štibeljca“, ki so imela s kreda okorno napisane črke: G-M-B. Spomnile so me ne koledno pesmico:

Prišli smo, prišli smo sveti trije Kralji,
našli smo, našli smo Jezuščka
v borni štalci . . .

Nad tremi črkami, čisto pod stropom, je bila ozka in dolga polica. Na njej je bila razložena vsa mogoča šara brez reda in okusa. Videla sem staro oguljeno ogledalce in poleg njega škrbast glavnik, stara obledela pisma, črnilo in pero, očali, sv. pismo in stare „mashne bukve“, razne kole-darje, Prešernove poezije in Can-

karjeve črtice poleg Desetega brata. Na vrhu skladovnice knjig je pa čepel globin in z njim krtača za čevlje. Ne levi strahi vrat je visela stara „turška“ ura z dolgima verigama in težkimi uteži. Ura je enakomerno tiktakala in merila čas, ki je meni tako počasi polzel ob pričakovanju žgancev. Blizu ure je visel še velik rožni venec, ki ga je babica vsak večer „prebiral“ sebi in meni po večerji.

Potem so mi oči ušle na mala okenca, ki so že nekam pojemale in ni bilo več skoznje polne dnevne svetlobe. Vendar sem še ujela nekaj razgleda: toplo in veselo belo cesto, ki se je vila pod hribom, nad njo in za njo znane štajerske gričke, vsakega s svojo belo hišico na vrhu ali blizu vrha — slika, kot je zlepa ne vidiš po svetu.

V kotu nad mizo s klopimi okoli in okoli je bil „bogkov kot“. Na obe strani so se vrstili v živih barvah svetniki: Sv. Janez Krstnik, sv. Jurij, sv. Elija, sveta Peter in Pavel, sveta Ciril in Metod, sv. Alojzij. Ubogi svetci božji, komaj sem jih mogla videti in prepoznati, saj so bile v okvirje zataknjene razne razglednice in fotografije in neštete drobne podobice . . .

Pa že je zaplaval v sobo resničen mrak. Svetniki so se sami od sebe umikali mojim očem, uho mi je pa zaslišalo od zunaj večerno pesem čričkov, šumenje potoka pod hribom in razkošno skrivnostno šuštenje gozdov. Že je tudi pokukala skozi okence prva migljajoča zvezda. Ali je bila ona tista, ki je privabila babico v sobo?

Vstopila je, prižgala nad mizo svetilko, visečo od stropa, in postavila skledo na mizo. Jaz sem se leno pretegnila, zakaj iz sklede je zadišalo, da me je dvignilo.

Hitro sem bila na nogah. Stojte pred križem sva z babico odmolili Očenaš in Česčeno, potem sva prisedli. Babica je prekrizala hleb in ga nalomila. Brez besed sva zajemali z velikimi lesenimi žlicami. Nič mi ni bilo do govorenja, vso zbranost sem posvetila žgancem in kislemu zelju.

Po večerji sva se prekrizali, Bog ne daj, da bi jaz na to pozabila, babica bi pa sploh ne mogla. Babica je počistila mizo in odšla v štibeljc. Vedela sem, kaj bo delala tam, pa sem ugibala, kako se kako se taka stara žena preobleče. Preden sem uganila, se je babica vrnila v dolgi beli srajci, kakor bi nosila haljo za kako slovesnost. Mehke bele roke so bile gole do komolcev, dolgi lasje razpleteni in ji padali po ramenih. Sedla je na klop pri peči in začela „prebirati“ rožni venec. Skušala sem z njo moliti, pa sem nehote pogledovala nanjo in občudovala njeno sicer skromno, pa zato nič manj resnično dostojanstvo. Ko sva prišli do „vernih duš v vicah“, se je meni že pošteno dremalo . . .

Ko sem malo potem legla k počitku v temnem štibeljcu poleg toplega, ljubečega in izmučenega srca svoje babice, sem za časek ujela na uho iz daljave pod gričem razposajeno vriskanje in veselo pesem štajerskih fantov. V objemu teh dragih glasov sem se zazibala v sladke in mirne sanje. Spet sem potovala z oblaki . . .

Naj Vam bo lahka zemljica tam na zelenem štajerskem, ljubljena babica, pa odpustite mi, če Vam takrat nisem znala pokazati, kako globoko sem Vas cenila in ljubila. O, zdi se mi, da bi danes znala . . . — Vaša Pavla, NSW.

Med rojaki v Wollongongu

P. Bernard

Bila je peta nedelja v mesecu juliju. P. Rudolf ni mogel v Wollongong, zadelo je mene. Vlak me je odpeljal že v soboto zjutraj. Med potjo sem bral zadnja poglavja nove povesti o Vrhnikih: Zori, noč vesela! Zato sem se malo menil za razgled in take reči. Kar kmalu sem bil na cilju.

Pričakoval me je „sprejemni odbor“: Pavle s Klanca, ki se mu tudi Arhar pravi, njegova tašča Mrs. Pelko, pa lastnik slavnega Holdena, Ludvik Cerkvenik. Brez slavnostnih govorov smo planili v poslovne zadeve. Zvečer bomo krstili Klančarjevo Angelico, njen atek in stara mamica pojmeta pripravljat vse potrebno, Ludvik — odslej moj dvorni šofer — me odpelje takoj k nekaterim rojakom na obisk, kolikor bo pač čas dopuščal. O.K. in — na svidenje.

Prva postaja je bila v Corrimalu pri Brodnikovih. Imajo mater vdovo in štiri velike, večje in največje fante. Vsi so pred nekaj leti prišli iz Francije. Fantje niso nikoli videli Slovenije, pa so slovenski fantje od fare, da malo takih. Tako mi je bil nekoč pravil g. Simon iz sosednje vasi in tudi sam sem že bil srečal nekatere od njih. In da Viktor vodi pevski zbor za ves slovenski Wollongong, sem tudi že vedel.

Žal, našli smo le mater, fantje so

vsil „šihetovali“. Pomenili smo se nekoliko in mati je povedala, da je eden fantov dobil poziv od francoskega konzulata, naj se javi v francosko vojsko, ker da je mobiliziran. Verjetno za kakšno afriško „fronto“. Seveda se ne bo odzval, vesel je, da je v Avstraliji. Zanimivo je pa le. Pokazala je mati, kakšne pesmi pojo pod Viktorjevim vodstvom, in koliko dela ima fant s pripravljanjem not. Omenila je tudi, da bi bili fantje lahko še nekoliko bolj pridni kot so — katera mati bi si ne želela tako? Medtem je bil skuhan kofetek, popili smo in — na svidenje!

Dvorni šofer je naročil Holdenu, naj se ustavi pri Drmotovih. Holden je ubogal, Drmotova hiša je pa ostala na vse naše trkanje gluha kot noč. Pa nič, smo rekli in se obrnili proti Faturjevim. Pa smo naleteli na enako. Faturjevi so sicer imeli zadaj za hišo razobešenih kakšnih 25 zastav — če niso bili predpasniki? — gotovo nam na čast, doma pa ni bilo nikogar. Pa še enkrat nič, smo dejali, otrsli prah s čevljev in se odpeljali navzdol po ulici do prihodnjega cilja. Tam na križišču smo naleteli na nekakšno zborovanje, štirje so bili skupaj. Ludvik jih je zapazil in ukazal: Stoj, ven in na noge. Tukaj so!

(Dalje na str. 12.)

Iz pisarne Slovenskega duhovnika

PAPEŽEVO PISMO TRPEČI CERKVI POD KOMUNISTI (Izveček.)

Zavedate se, kaj je na tehtnici. Nič manj kot večno zveličanje vas vseh, vaših otrok in vaših sosedov. Zaradi brezboštva, ki se pri vas bolj in bolj širi iz dneva v dan, je nastala velika nevarnost, da izgubite svoje duše. Toda če v tej veliki duhovni borbi vsak med vami pokaže moč in zvestobo do Boga — in trdno upamo, da boste to storili — bo ta duhovna borba rodila veličastne žrtve, ne bo pa nikogar porazila. Iz sedanjega krivičnega preganjanja in trpljenja mučencev se bodo rodila za Cerkev nova zmagovalja in triumfi, ki bodo v njeni zgodovini zapisani z zlatimi črkami.

Nikakor si ne moremo misliti, da bi učenci Jezusa Kristusa bežali iz te borbe malodušni, da bi zatajevali ali omalovaževali svojo vero, da bi metali proč orožje kot strahopetci, ali da bi takorekoč spali, ko sovražnik skuša uničiti kraljestvo božje na zemlji. Če bi tudi le poedinci tako ravnali — Bog daj, da ne bi! — bi to pomenilo nepopravljivo škodo ne samo za nezveste same, ampak za ves krščanski svet.

V veliko tolažbo nam je, ko vemo, da so mnogi katoličani dali življenje in prostost za svojo vero in mnogi drugi so pripravljeno storiti enako. Zavedamo se pa tudi, da na žalost človeška slabost in omahljivost dosežeta svoje, posebno če preganjanje in trpljenje le predolgo traja. Pod težo bridkosti nekateri izgubijo pogum in srce jim omaga.

Najbolj nas boli, ko pomislimo, da se duše otrok in mladine zadržujejo s krivimi in podlimi nauki, da bi se odvrnile od Boga in njegovih zapovedi, kar vse pomeni veliko izgubo za sedanje življenje in spravlja v največjo nevarnost njihovo večno zveličanje.

Najdejo se nekateri, ki so izgubili čut odpornosti in izjavljajo, da je treba nauke Cerkve omiliti in prilagoditi novim časom, novim razmeram in krajevnim potrebam. Pravijo, da bi bilo treba krščanska načela prikrojiti na tak način, da

bila mogoča edinost — napačna edinost! — med današnjim kršćanstvom in zmotami naprednih časov. Ako se najdejo taki, ki zagovarjajo tako mnenje, naj jih njihovi dušni pastirji resno opomnijo na izjavo Odrešenikovo: Nebo in zemlja bosta prešla, moje besede pa ne bodo prešle!

V molitvi iščite moč, ki vam je vsem tako zelo potrebna. Zvonovi vaših cerkva vas še in še vabijo k zaupni molitvi. Molite zase in drug za drugega, katoličani širom po svobodnem svetu so pa iskreno naprošeni, da se združujejo z vami v pobožni molitvi. Mi sami želimo, in nas iskreno veseli, da moremo, prednjačiti vam vsem v molitvi, tistim, ki ste zasluženi, in tistim, ki se radujete svoje svobode. Naša skupna molitev, najboljši dokaz našega iskrenega sočutja z vami, naj prodira oblake in seže v nebo.

Bog bo uslišal naše molitve in bo dal, da se bo med vsemi narodi naselil mir — resničen in blažen mir, ki ga bodo vzdrževale resnica, pravičnost in ljubezen. Ne pozabite, da Odrešenik nikoli ne pozabi svoje Cerkve, da je nikoli ne zapusti. — Pij XII.

SPOŠTUJ OČETA IN MATER!

Četrta zapoved! Očeta in mater imajo otroci, torej je ta zapoved dana samo zanje! Tako si mislijo mnogi, ki so odrasli „palici“ in celo odšli v svet, daleč izpod strehe, kjer jim še živita oče in mati, ali vsaj eden od njiju. Ali je res, da v takih okoliščinah četrta zapoved nič več ne drži, nič več ne veže?

Ni treba na dolgo dokazovati, da četrta zapoved obvezuje celo preko groba, kaj šele da bi kdaj prenehala med starši in otroci, dokler so še na zemlji. Upamo, da se naši mladi in mlajši ljudje tu še niso v večji meri vrgli po zgledih Avstralcev, o katerih je znano, kako malo poznajo četrto zapoved. Katoličani menda še kolikor toliko, drugoverci in brezverci pa v resnici starše tako zanemarjajo, da je groza. Pa tudi obratno, seveda — tudi starši na debelo zanemarjajo svoje dolžnosti do otrok. O

tem je dovolj slišati od raznih strani.

Na eno okolnost pa želimo na tem mestu prav krepko opozoriti. Na eno okolnost, ki kar kriči po poplavljanju. Vedno bolj pogosto dobivamo pisma in prošnje, naj poizvedemo za naslov tega in onega, ki se je v tem in tem letu vselil v Avstralijo, živel sprva tam in tam, pozneje se pa „izgubil“. Oče in mati tam za morjem že nekaj let nista dobila glasu od njega, v velikih skrbih sta, kaj je z njim, ali ne bi bili tako dobri, da bi jim poiskali sina? Včasih pa gre tudi za hčer...

Kaj naj rečemo k takim prošnjam?

Prvič uspeha na take „oglas“ sploh ni upati, zakaj kdor nalašč hoče ostati skrit, ga MISLI ne bodo priklicale na dan.

Rugič nas je sram pred vso javnostjo razglašati, kakšne sinove in hčere imajo nekateri slovenski starši.

Tretjič se nam zdi veliko bolje, da povemo tistim, ki so morda v enaki nevarnosti, vendar še ne „izgubljeni“, naj pogosto pišejo svojim staršem čez morje in jim poročajo o sebi in svojem početu. Po naših mislih dobro izpolnjuje četrto božjo zapoved tisti sin in tista hči, ki redno vsak mesec pišeta domov. Kdor pa odlaša, da mine leto in več brez pisanja, prav gotovo greši zoper četrto božjo zapoved, pa tudi zoper samega sebe.

P. RUDOLF PIVKO

Še vedno je tako, da ne moremo o njem nič gotovega povedati. Tista preiskava, ki smo jo zadnjič omenjali, je imela slab uspeh. Poslali so ga nazaj v bolnišnico (St. Vincent Hospital), kjer je še danes in čaka na operacijo. Dejali so, da si ga brez operacije ne upajo ozdraviti. Kljub tej izjavi pa odlašajo z operacijo iz tedna v teden. Ko se to tipka, še ni odločen dan zanjo. Pater vas vse lepo pozdravlja in se priporoča v molitev.

P. BAZILIJ VALENTIN

Srečno je dospel med nas v Sydney dne 20. avgusta. Če bo šlo vse po sreči, se bo predstavil svojim bodočim „faranom“ v Victoriji na zabavi Slov. kluba St. Albans 15. septembra zvečer. Želja je, da bi ostal v Sydneyu tako dolgo, da bi se kaj bolj gotovega vedelo o stanju p. Rudolfa.

Ko je že tu, bo pridigal prvo nedeljo v septembru pri službi božji v Blacktownu, drugo nedeljo pa v Sydneyu.

Za mnoge rojake širom po Avstraliji ima naročila in pozdrave od znancev v Ameriki. O tem in še čem drugem bo povedal na „družabnem popoldnevu“ v nedeljo 9. septembra. To bo v cerkveni dvorani St. Francis Church, Oxford in Gordon Streets, Paddington. Vabilo na to domačo prijateljsko prireditev je objavljeno na drugem mestu te številke.

SOCIOLOGIJA, to je naslov knjigi v dveh zvezkih, ki jih je spisal dr. Ivan Ahčin v Argentini. To je knjiga, ki je vzbudila povsod veliko pozornost, zlasti drugi zvezek. Imamo še skoraj vso zalogo na roki, zato sezite po tej knjigi. Naročila sprejemamo pri MISLIH. Prvi zvezek stane en funt, drugi en funt in pol, oba zvezka skupaj dva funta. Za poštino posebej znamka za en šiling.

AVE MARIA je krasen verski mesečnik, ki prihaja iz Lemonta v Ameriki. Vam ga bomo pošiljali od tu, če se naročite nanj. Stane en funt in pol za vse leto. Pišite na MISLI, pa ga boste dobivali.

Kaj ti pove slika in črke ob njej?

DOMAČA ZDRAVILA —

NA KITAJSKI NAČIN

Ta članek ne bo o „knajpanju“, pa bo še nekaj bolj koristnega povedal.

Pred nekaj leti je v velikem New Yorku mestnemu sodniku prišlo kar iznenada na misel veliko vprašanje. Šel je po ulici, kjer je ravno srečeval trumo kitajskih dečkov. Prišlo mu je na misel, da je imel opraviti kot sodnik že z neštetimi mladostnimi zločinci raznih narodnosti, ki jih je v Ameriki vse polno, nikoli pa še ni stal pred njim noben Kitajec.

To se mu je zazdelo čudno. Saj ni tako malo kitajske mladine v New Yorku. Pozanimal se je in začel poizvedovati. Povedali so mu, da je v mestu najmanj deset tisoč kitajskih otrok v starosti od 10 do 20 let. Vprašal je še druge sodnike. Nobeden mu ni vedel povedati, da bi bil kdaj pred seboj kitajskega mladostnega zlo-

činca. Opazil je pa, da so se tudi drugi sodniki šele zdaj začudili, nobeden ni sam od sebe prišel na to dejstvo.

Stvar jih je začela tako zelo zanimati, da so pisali na sodišča drugih ameriških mest, ki imajo velike kitajske naselbine: Chicago, San Francisco in tako dalje. Od povsod je prišel odgovor: Tudi pri nas imamo to izkušnjo — kitajskih mladostnih zločincev v našem mestu ni.

Ugibali so, kako naj si to razložijo, pa nazadnje so vprašali za pojasnilo kitajskega generalnega konzula v New Yorku, ki predstavlja „Svobodno Kitajsko na Formozo“. Ta jim je povedal:

„To ni težko razložiti. Treba je vedeti, da se kitajska mladina vzgaja zlasti v eni kreposti, ki velja zanjo za čednost vseh čednosti — v spoštovanju do staršev.

Tako je vsaj bilo nekoč, ko je bila Kitajska še svobodna; in ameriški Kitajci so še iz tistih časov. Kar je veljalo zanje doma, to so prinesli s seboj v Ameriko in v tem živijo še dandanes.“

Povedal je o stvari nekaj podrobnosti:

„Kitajski otrok, naj bo kjerkoli, ima globoko vcepljeno zavest, da staršem ne sme delati sramote. Pred vsakim korakom, ki mu ga je narediti, postoji in se vpraša: Kaj bosta rekla oče in mati? Če to-le napravim, ali bosta name ponosna ali jih bo sram? Na nič drugega kitajski mladeč ne misli tako zelo, kot da bi ustregel staršem. Tako jih vzgoji domača hiša in taki ostanejo.“

Kitajci se v Ameriki ne „poamerikanijo“. Obdržijo svoje običaje kot so jih prinesli s seboj. Naj bodo bogati ali siromašni, družinske navade nekdanje Kitajske kar najbolj strogo drže. Vzemimo samo običaje pri mizi. Ko Kitajci sedajo k jedi, je to združeno s celi-

mi obredi, ceremonijami, ki ne sme nihče biti odsoten od njih. Vse učenje in šolanje, versko življenje, dostojno vedenje, spoštovanje do starosti — vse to gre z roko v roki pri vzgoji Kitajčkov od najzgodnje mladosti. To zgodnje vcepljanje lepih odnosov do sočloveka, ki se začneja v krogu družine in potem prenese na drugo okolico, vtisne v obnašanje kitajske mladine neizbrisni pečat in jo varuje pred vsakim napačnim korakom.“

Toko je stvar razložil kitajski generalni konzul v New Yorku in ameriška javnost ni mogla drugače kot — občudovati krasne uspehe. Veliki časopisi so objavili to reč in tedniki z milijonsko naklado so za njimi ponovili. Zaključek je bil:

Občudovanja vredno vedenje kitajske mladine, ki nima med seboj mladostnih zločincev, je najboljši dokaz, da je edino zares izdatno zdravilo zoper mladostno zločinstvo — dobra vzgoja v družini. Če ta odpove, se komaj izplača iskati zdravilo kje drugje.

Izpod Triglava

NOVA GORICA doživlja le malo boljšo usodo kot Novi Beograd, ki se napol pozidan pogreza v tla med Savo in Donavo. Nova Gorica, ki je imela nastati kot bodoče središče slovenskega Primorja, obstoji po tolikih letih šele iz nekaj blokov hiš ob Erjavčevem drevo-redu. Ves ostali načrt je obtičal na papirju. Menijo se celo, če ne bi bolj kazalo, da zavzame Koper tisto vlogo, ki je bila prvotno namenjena Novi Gorici. Pa tudi če bi imelo do tega priti, je potrebno nadaljevati z zidanjem Nove Gorice, ker silno manjka stanovanj. Če vprašas domačine, zakaj je zidanje novih hiš tako obtičalo, si upajo samo na ušesa dati odgovor: Zato, ker pri nas gradimo socializem, pa ni ne časa ne denarja za zidanje stanovanjskih hiš...

SV. JURIJ v KOMNU je praznoval letos god farnega patrona na poseben način. Imeli so misijon, pa je župnik in dekan Viktor Kos vabil ljudi v cerkev, priredil procesijo na pokopališče in naredil križ na čelo sinku nekega partijca. Za te pregreške, ki se jim pravi „izvajanje verske propagande“, je moral v ječo za 15 dni. Tam je praznoval god farnega patrona, seveda pa komunisti niso praznovali z njim.

SREDNJE JARŠE pri Domžalah so prve tri dni letošnjega junija doživele veliko katastrofo. Narasla Bistrica jim je odnesla ogromne kose njiv, ki je na njih bila že visoko zrasla pšenica, drugod pa krompir in fižol. Na nekem mestu je v dolžini 250 metrov odtrgala njive v globočini do 70 metrov. S solzami v očeh so ljudje gledali, kako jim voda odnaša rodoviten svet, pa si niso mogli nič pomagati. Bistrica je bila tako divja, da so se bali celo za Domžale, ker je na nekem ovinku že začela dolbsti nov tok naravnost proti Domžalam. Ustavil jo je neki močan štor, ki ga le ni mogla izdreti. Šele tretji dan je reka začela upadati in ljudje so spet mirneje spali.

V POLJANAH nad Škofjo loko so praznovali 175letnico ondotne šole. Iz prve šole, ki je bila v ondotnem zupnišču, se je tekom teh desetletij razvila v današnjo gimnazijo. V vsem svojem obstoju se je šola borila z vprašanjem primernih prostorov. To velja tudi za danes. Dolga desetletja je šola vpisovala odličnejše učence v Zlato knjigo, ki jo zdaj hrani muzej v Škofji Loki. Med imeni so zlasti znameniti oba slikarja Šubica in dr. Ivan Tavčar, ki ga poznamo kot slovenskega pisatelja tudi po povesti, ki je lani izhajala v MISLIH: Cvetje v jeseni.

MLADINO PRITEGNITI k sodelovanju pri komunističnem Slovanu je od leta do leta težje. Od zgoraj je prišel poziv, naj se pritegne mladina k delavskemu samoupravljanju. Komunisti so se lotili tega posla preveč šablonsko. V mnogih primerih so določili odstotek omladincev, ki naj bodo izvoljeni v delavske svete. Treba je bilo najti določeno število in našli so ga. Pozabili so pa vprašati, kakšno kvalifikacijo imajo dotični mladi ljudje in če imajo

sploh veselje za kaj takega. Ravnali so se po povelju od zgoraj: Treba je pomladiti delavske svete! Pri tem je pa baje tudi ostalo. Pojavljajo se pa že glasovi izmed komunistov samih, ki se sprašujejo, če ima sploh kakšen smisel siliti mlade ljudi k raznim akcijam, ki nimajo zanje nikakih izkušenj in morda še manj veselja. Boje se, da bodo dosegli s takim postopkom prav nasprotno od tega, kar naj bi bil cilj komunistov.

PISMO IZ SLOVENIJE objavlja „Amerikanski Slovenec“: Čutimo pri svojem delu, da smo popolnoma v rokah božjih. Naša cerkev je vsako nedeljo dvakrat polna. Otroci so s prav majhnimi izjemami vsak dan pri veronauku. Župnija šteje malo nad 500 duš, pa je od novega leta (do junija) že preko 3000 obhajil. Pa vsi vedo, da je treba junaštva za obisk cerkve in prejemanje zakramentov. Še nikoli ni bila tako lepa tista pesmica kot danes:

Cerkvica vrh gore, cerkvica bela,
vsak dan pozdravlja te duša
vesela.

Nikoli ni bilo toliko verske debate kot danes. In nam se je ni bati. Bog je z nami!

V PORTOROŽU pri Kopru so imeli lovsko razstavo. Med drugim so kazali tudi presenetljiva pota ptic selivk, ki so jim v Sloveniji nadelo obročke in tako mogli slediti njihovim selitvam. Razstavo je obiskalo veliko število ljudi. Istočasno se je vršil zbor slovenskih lovcev ob morju, ki se ga je udeležilo 500 lovcev iz raznih krajev Slovenije.

V TRBOVLJAH so že organizirali novo mladinsko brigado, ki sestoji iz mladincev trboveljske in brežiške gimnazije. Prva naloga te brigade je, da razširi cesto od gostilne Dreo do Sušnika. Med odmorom pa zaposlijo mladince s „športnim in kulturnim“ delom. Tistega navdušenja za brigade, kot je bilo pred desetimi leti, pa danes ne morejo več ustvariti med mladino.

V NOvem MESTU so zdravniki pod vodstvom dr. Otóna Bajca v splošni bolnišnici napravili operacijo na srcu neke 50letne ženske. Bila je prva taka operacija v Sloveniji. Obnesla se je popolnoma. Operacija je trajala eno uro in 20 minut. Ženski so se bile zarasle zaklopke v srcu, da je bila že zelo slaba, pa operacija je motnje gladko odstranila.

IZ POLJČAN je nekdo poslal ljubljanskemu časopisu vprašanje: Ali je Deklaracija o človeških pravicah, sprejeta v Organizaciji Združenih Narodov, pri nas zakonsko priznana? Dobil je odgovor: Natančnejši odgovor ni mogoč, ker ne poveste, za kakšne pravice Vam pravzaprav gre.

O BEGUNCIH IZ SLOVENIJE pove poročilo iz Avstrije: Tok beguncev je spet močno narasel. Zaporci v Lipnici in Radgoni so natrpani z begunci, ki jih policija zaslišuje. Bežijo, ker je že zdaj težko in bo še težje, ko bodo zveze s Sovjetijo postale tesnejše. Zato je Titov obisk v Moskvi imel za

posledico, da je tok beguncev v Avstrijo tako narasel. Gospodarski položaj v Jugoslaviji je vedno bolj obupen, kurz proti Cerkvi pa toliko ostrejši...

V DOMŽALAH je bila sredi maja birma. Vsa župnija je več dni pridno in požrtvovalno delala, da bi cerkev čim lepše okrasila. V noči pred birmo je cerkev vdrla

komunistična tolpa pobalinov pod vodstvom starejših komunistov in napravila strahotno razdejanje. Vence so potrgali s sten, bandera raztrgali, križe polomili. Najhujše je to, da so vlomili tudi v tabernakelj, polili hostije s črnilom in raztresli po tleh... Ta strašni zločin obsojajo tudi taki, ki sami ne obiskujejo cerkve.

Bohinjsko jezero, sv. Janez.

AVSTRIJA PRIZNAVA GOSPODARSKE BEGUNCE

Avstrijski časopis KLEINE ZEITUNG je 27. maja priobčil daljši članek, ki obravnava vprašanje jugoslovanskih beguncev. Po nje-govi trditvi prihaja dnevno iz Jugoslavije v Avstrijo do 30 ljudi, kar se pa seveda zgodi zelo redko. Pisec članka gleda v glavnem z razumeva njem na nadloge in težave, ki tarejo naše rojake, primorane, da si z begom iščejo bodisi svobodo bodisi znosne življenjske razmere. Vendar pa je skeptičen glede dolgoročnih posledic tega naseljevanja Jugoslovancev v Avstriji, zlasti kar zadeva lokalne spodnje štajerske razmere.

Od informacij, ki zadevajo Slovence, je gotovo najbolj zanimivo, da Avstrija ne dela več razlike med begunci, kar zadeva politični azil. Še jeseni preteklega leta so avstrijske oblasti ločile med „političnimi“ in „gospodarskimi“ begunci. Pravico do zavetišča so imeli le oni, „ki so bili v svoji domovini v resnici politično preganjani v kakršnikoli obliki.“ Ostale pa so naložili na tovrne avtomobile in jih poslali nazaj v Jugoslavijo. Toda Ministrstvo za notranje zadeve je tak postopek zdaj prepovedalo in objavilo, da mora biti po določiteli Organizacije Združenih narodov odslej „vsak begunec sprejet“. Zato na Štajerskem predvide-

vajo, da bo letos večje število beguncev kot lani. Pisec sicer dodaja, da obstoji še vedno neka razlika med enimi in drugimi begunci; tako imajo n. pr. politični boljše možnosti glede zaposlitve, vendar je obojim dovoljeno ostati v Avstriji.

Večji del članka obravnava posledice tega priliva slovenskih beguncev v Avstrijo, kar je do neke mere seveda razumljivo. Stroški vzdrževanja nezaposlenih beguncev so visoki. Mnogi gredo sicer preko morja, toda običajno je tako, da gredo le zdravi in dobri, dočim slabši ostanejo. V doglednem času utegne nastati zaradi tega begunskega dotoka v pokrajini nezaposlenost. Po pišečevem mnenju obstoji najvažnejši problem v velikem številu slovenskih beguncev, ki se stalno naseljujejo po spodnjem Štajerskem. O tem že avstrijski Štajerci odprto govorijo in napovedujejo, da bodo Slovenci — če se bo ta proces nadaljeval — kmalu tako številni, da bodo zahtevali pravice narodne manjšine, lastne šole ter da bodo končno avstrijski Štajerci — poslovenjeni. Zato je nujno, da morajo glede tega avstrijske oblasti nekaj ukre-niti. „Avstrijske obmejne pokrajine so v nevarnosti“, zaključuje pisec. — „Klic Triglava“.

SYDNEY!

NEW SOUTH WALES!

VABLJENI STE na družabno popoldne v pozdrav in slovo p. Baziliju, ki bi kmalu odšel v Melbourne. Kdor ga želi srečati in slišati, naj pride.

V NEDELJO 9. sept. — Dvorana St. Francis Church, Oxford in Gordon St., Paddington — Od 3.-7. pop. — Vstopnine ni. — Govori, petje, Turnškova harmonika. — Mehka pijača in sandviči. — Eno uro rajanja. — Na svidenje!

KAMPANJA — ZAKLJUČENA!

Kako je uspela? — Skušnja uči, da na številkah in procentih niste zainteresirani. Zato skušajmo o uspehu povedati zgolj z besedami.

Imeli smo dvojni cilj:

1. Tisoč plačujočih naročnikov;
2. MISLI vsak mesec na osemih straneh.

Prvega cilja nismo dosegli. Samo približali smo se mu.

Drugi cilj smo dosegli, celo presegli. Saj je pričujoča številka že druga, ki ima 12 strani. Božično pa upamo izdati spet na 16 straneh. Zasluga in zahvala gre tistim med vami, ki ste plačali tudi za nazaj ali dodali za sklad. In seveda tistim, ki imate še namen plačati pred

koncem leta. Tako se zanesemo, da je za to leto glavni cilj dosežen. Hvala Bogu!

Z novim letom bomo pa stali pred novim vprašanjem. Ker nismo dosegli tisoč plačujočih naročnikov, velja ves uspeh kampanje samo za to leto — 1956.

Kako bo nadalje, bomo videli in spet kakšno rekli. Boste prisluhnili? Seveda boste!

Prelepa hvala vsem, ki niste imeli za kampanjo gluhih ušes in zakrknjenih src. Drugim pa: Nikoli ni prepozno za dobra dela! Zato Boste gotovo nekoč našli pot nazaj k MISLIM . . .

VICTORIA! — — — — — VICTORIA!

Slovenci in njihovi prijatelji v Melbournu in okolici!

Slovenski klub v St. Albansu
prireja svojo prvo zabavo s
plesom:

BUJNA POMLAD

v soboto 15. sept. ob 7 zvečer
v „Kensington Town Hall-u“

Bogat spored in buffet — Pijaco
prinesite s seboj.

Prometne zveze s tramvaji in
vlakom iz mesta do postaje
Newmarket ali Kensington.

150 m. do dvorane.

Za vstopnino prostovoljni
darovi.

ODBOR.

SYDNEY! NEW SOUTH WALES! SYDNEY!

Slovenci in njihovi prijatelji od
blizu in dalec vabljeni na zabavo
pod naslovom:

„PRIŠLA BO POMLAD“

dne 30. septembra ob 6. zvečer
v PADDINGTON TOWN HALL-u

★

Rezervirajte prostore in pijaco na: MISLI, 66 Gordon St.,
Paddington. Telefon: FA 6534.

MILAN PLETERSKI s pomočniki

V SMRLINJU

—NARTE VELIKONJA

VI.

Filipa je vrglo iz spanja o polnoči. Sanjal je strašnje sanje: Polonco je vlekel krvav polnag dedec za kite, Zalka je grizla dedca v lopatke roke.

„O, saj so le sanje!“ si je prigovarjal in videl, da leži z glavo navzdol. Ko je sedel, se je spomnil župnikove pridige. „Ali uganja res tako pohujšanje? In zakaj je Moro prišel v kraj? Polonca pa tudi ni taka, da bi ne šla, ko vidi, da bodo ljudje pljuvali za njo. Dopovem ji, saj sama ne ve, kako jo sramote.“

In odpravil se je kakor v sanjah. Zavihal si je ovratnik in potisnil klobuk na oči. Zunaj je bila tema in mrzla sapa mu je dahnila v obraz. Zaškrobotal je po opolzki skripi s svojimi podkovanimi čevlji, z drevja so padale kaplje kakor žvenket drobne verižice. Vej se je oprijemalo ivje. Tipal je mimo mokrih debel in se lovil čez razrasle korenine.

„Nocoj ne bo konca,“ si je rekel in obstal. V glavi mu je gorelo, na licih je čutil pekoč mrz. Čudna omotica se ga je lotevala, sedel je in v hipu se mu je zdelo, da se mu je zdelo, da se mu iz megle smehlja Polončin obraz. Zajčeval je od bolesti in segel v temo. Nasmešnil se je bolešno, potegnil si z roko preko čela in se spomnil:

„Kakšne roke! Kakor lopar!“

„Tepec neumni, kam hočeš?“ se je jezno otresel. Obrnil se je, da bi se vrnil, ko je zaslišal za seboj škrobotalje. Rad bi se bil umaknil, pa ni bilo več časa. Počakal je na mestu. Vasovalc se je pridrsal po skali naravnost vanj.

„Oho, stran! Ali si naš?“ je zaklical oni v temi in ga že držal za ramo. „Kar zini!“

Filipu je šlo zaradi prevelike gorečnosti vasovalca na smeh. Preden je mogel odgovoriti, mu je puhalila pod nos voščenska in ugasnila: „Vrag, odkar so te škatle na poskok, še gori nel!“ se je jezil in prižgal drugo. Ko ga je osvetlil, se je tudi v temi razlezel obraz v smeh. Bil je Bregarjev Jaka.

„Ti si naš,“ je potrdil. „Pa bi vsaj zini! Ali iščeš netopirje? Ali si hotel k Polonci? — Pusti vraga na miru, naj jo ima Moro na vesti!“

Nato si je oddahnil in počakal. Voščenska ga je spekla v prste in Jaka se je razjezil:

„Odkar imaš te kratke, si zmerom osmодиš prste.“

Prižgal si je drugo „na poskok“ in posvetil Filipu tik pred nos.

„Veš, Filip, to ti pa povem, do si omelo in šema, če laziš za Polonco. Če je Moro med polizal, naj še drožje požre.“

„Saj nihče nič ne ve!“

„Nihče nič ne ve? Ali bi bil fajmošter kaj golsnil, če bi ne vedel? Ti si salamensko vreteno. Še tja pojdi in Moru roko poljubi in mu reci: 'Naj ne zamerijo, hvala lepa, ker so moje vzeli na posodo, zdaj pa bi rad nazaj.'“

„Kaj pa ba-bajuliš?“ je trmasto odvrnil Filip.

„Kaj bajulim? Nič ne bajulim! Omelo si, če si videl, da jemlje, pa ne udariš. Presekal bi ušperno, pa konec!“

„Kaj bi vi-videl!“

Tistikrat je Jaka stopil bliže in mu zašepetal v uho:

„Moro ti je deklino pokvaril! Škoda jo je. In tudi nocoj mu je obvezovala vrat! Takol!“ je na koncu potrdil in pokazal, kakor da objema. „Jaz bi ga obvezal na čelu!“

„Čemu? Da me zapro!“

„Čemu? Za čast! Vidiš, za čast!“

Jaka je ves razburjen mahal okoli sebe in mahnil Filipa po glavi.

„Udaril sem te,“ se je zdrnil. „Ali te boli?“

„Saj ne bo-boli!“ je dejal Filip, ki je čutil bunko na čelu.

„E, če sem udaril, te gotovo boli!“ je dokazoval Jaka.

Filip se mu je bil umaknil in nemo strmel v smer, kjer je govoril Jaka.

„Pa ti imaš z Morom še hujske račune. — Kje si vendar, da se ne ganeš? Ali spiš?“ je vpraal.

„Ne spim!“ je dejal Filip.

„Dobro. Ti imaš še večje račune, pravim. Ali veš, kaj je z očetom?“

„Samo, da ga je ovadil!“

„Kaj ovadil? Uničil ga je! Bil sem zraven, ko sta se pogajala Moro in Filec za gozd. Pa stopi zraven oče: 'Sram te bodi, Filec. Ali ni domačih ljudi? Takemu prihajaču! Les kupim jaz za pol lire dražje nego Moro.' — Moro je stisnil pest in rekel: 'Čakaj, kanalja!'“

In drugi dan so ga vlekli orožniki: da je kradel Moru trame. Trami so res manjkali, pa jih je nekdo drugi vzel in jih bo še. Očeta so pa še tožili, da hujska proti oblasti!

Dokazali? Seveda niso. Trame sem jim pokazal jaz. Vendar ječa ga je le uničila. In Moro je tudi vedel, da oče ni tramov kradel. Saj

(Konec s str. 8.)

In res so bili: Drmotova mama, očitvidno je imela ta veliko besedo, Faturjev gospodar, gospodinja in prestolonaslednik. Ker nas je bilo zdaj šest — brez Ludvikovega Holde — se je zborovanje močno poživilo. Drmotova je povedala, da njena slabša polovica doma spi, prekla preklata, zato ni bilo nič odziva na trkanje. Faturjeve smo pohvalili zaradi zastav, prestolonaslednik se ni dosti zmenil za nas, ata pa tudi ni pokazal, da bi bil eden od ta zgovornih — morebiti ni mogel v štih. Ker smo se bili že nakofetili pri Brodnikovih, nismo sprejeli povabila, naj se vrnemo k Drmotovim. Na svidenje smo dejali in napregli Holde.

Zdaj pa k Vrhničanu Ketteju! Tam imajo poleg gospodarja Franceta tudi mamo in dvoje drobiža. Francetu sem bil namenil prebrano knjigo „Zori, noč veselja!“, ki prinaša povest od Vrhničanov, dolgo in novo, čeprav se je vse godilo že pred 90 leti. Mr. Kette pozna tistega Marijana Marolta, ki je spisal povest in zdaj v Argentini fajfo kadi in je za tajnika pri Kulturni Akciji. Te bukve vam podarim, sem rekel, jaz sem jih pravkar prebral. Zanimive so, ker pišejo od naših krajev, drugače jih pa nič preveč be pohvalim. Povest je preveč raztegnjena in premetana, izrazi pogosto neokusni, naravnost grobi, opisovanje značajev diletantsko in večkrat dolgočasno. Marijan Marolt je velik učenjak in pozna umetnost v vseh odtenkih, za pisatelja pa ne bo, se je prepozno lotil tega posla. Tako sem razla Ketteju svoje vtise o povesti, on je pa rekel, da bo že sam presodil. Ni maral knjige zastoj, dal mi je zanj pošten avstralski funt, zdaj naj pa takoj povem, da imam še nekaj izvodov na roki in če jo kdo želi imeti, naj pošlje funt, pa jo bo dobil, dokler traja zaloga. Radoveden sem, kaj mi bo Kette povedal o povesti, ko se drugič srečava.

Potem je bila postaja pri Žičkarjevih. Smo se z nekaterimi že bili srečali v Sydneyu, pa ne z vsemi. Posebno nov mi je bil Dolfe, ki ga je šele nedavno prineslo v Avstralijo. Pripovedoval je zanimivo zgodbo, kako se je prebil čez mejo domače države in nato vse do novega doma svoje družine. Potem smo stopili čez cesto v naslednji blok in voščili dober dan Žičkarju številka dve in njegovi štetki. To je tista štetka, ki jo je bil France v maju pripeljal iz Canberre bliže Pacifiku in je potem kar pri njem ostala. Zdaj sliši na ime: Mrs. Žičkar. Nekoliko smo poklepetali, si povedali, da se radi vidimo, pa smo jo mahnili naprej.

Obstali smo pri obeh bratih, ki se jima pravi Hvalica in sta doma ob meji Beneške Slovenije. Ko sem slišal to ime, sem v mislih poslal pozdrav njenemu soimenjaku V Indianapolis, USA, ki je tudi tam nekje doma in na moč dober mož. Ko slišiš imena novih ljudi, se spomniš na vse polno starih znancev. Včasih odkriješ zlahto, ki je raztresena po kontinentih, pa se med seboj komaj pozna. Tukajšnja Hvalica sta naročila MISLI, prav za prav samo eden, zakaj drugi je spal in ga nismo hoteli buditi. Rekli smo zbogom in in hiteli drugam.

Bilo je še toliko časa, da smo se za kratek pozdrav ustavili še pri tretjem Žičkarju, ki se mu pravi Rafko. Ta se je bil še pred svojim bratom izselil iz očetove hiše in začel na svoje. Od tam smo se odpeljali iskat botrico, ki naj bi Klančarjevi Angelici pomagala do krsta. Našli smo jo v „hostelu“ in jo pozdravili kot „Mrs. Lavš“. Zelo prijetna Zagrebčanka je. Za voljo družine se nam je pridružil tudi Mr. Lavš, čeprav je imel pri krstu igrati samo vlogo „publike“. Hiteli smo na Klanec, da ne zamudimo obeda, saj je bila ura že tri popoldne. Tam smo našli botra v osebi Mr. Lojzeta Pelketa, ki je

zelo fest Gorenjec, pa še to zaslugu ima, da je mali Angelici za „granpa“.

Kosilo se nam je na vso moč prileglo, prvič zato, ker smo bili kar čedno lačni, drugič pa zato, ker ga nam ni pripravila kakšna kuharica, ampak kuhar po poklicu, takorekoč, čeprav je sprva bil čevljar — Pavle Klančar. Angelicina mamica je imela ta dan praznik. Kaj smo jedli, ne bom pravil, čeprav bi morebiti ne bilo nezanimivo. Klepetali smo pa toliko, da bi bilo za pet takih knjig kot je „Zori, noč veselja!“

Tako smo dočakali čas za krst in se odpeljali v Port Kembla v cerkev. Angelica se je med obredom odlično obnašala. Jaz sem ostal v pogovoru z župnikom, dokler se ni vrnil dvorni šofer in me odpeljal nazaj na Klanec. Med potjo sva se ustavila pri obeh bratih Miranu in Slavkotu Žvab, za več obiskov je zmanjkalo časa. Treba je bilo iti k večerji. Tam smo čakali na obisk splošno znane organizatorja g. Pevca, pa nas je pošteno razočaral. To se pravi, da ga ni bilo. Zato se naš razgovor ni spustil v kakšne resne razprave, kar brezpomembne reči smo obravnavali.

No in — po svetopisemsko naj povem: Naredila se je noč in naredil se je dan — nedelja! (Dalje drugič.)

SLOVENC V BRISBANU

Malo se sliši o nas, kakor da bi nas ne bilo med ostalimi narodnostmi v tem polmilijskem mestu „Kraljčine dežele“. A vendar — smo in živimo tu.

Že drugo leto poteka, odkar deluje med nami slovensko socialno društvo „Planinka“. Nadelo si je nalogo, prirejati zabave, družiti rojake v skupnost in v slučaju potrebe priskočiti na pomoč rojaku ali rojakinji v gmotnem in duhovnem pogledu. To je gotovo vse hvale vredna zamisel.

„Planinka“ nas je za zadnjo zabavo, ki je bila 21. julija, iznenadila, rekel bi, s kraljevskim vabilom, ki je vzbudilo splošno pozornost. Morda je bil odziv zato tako dober. Za pogrnenimi mizami, okrašenimi z nagelnji, je našlo svoje mesto okoli 80 udeležencev. Poleg starih znancev smo pozdravili več novih. Ta večer je pokazal, da lahko vsi sodelujemo, ako le hočemo, kajti zastopana je bila „vladna večina“ in „lojalno opozicija“, zraven pa še tisti, ki so doslej stali ob strani. Zelo je želeli, da se to sodelovanje ne samo nadaljuje, ampak še poglobi, kajti v slogi je moč in in kamen do kamna palača.

Ves večer je potekel v prijetnem razpoloženju. Kapela petorice je poskrbela, da je bila dvorana B.A.F.S. na George Streetu vedno polna željnih plesalcev. Za lačne želodce in žejna grla sta iz prijaznosti v kuhinji sodelovala stara naseljenca ga. Plut in g. Konda ter s tem dala nam vsem najlepši zgled prijateljske vzajemnosti. Zaslužita javno priznanje.

Na slovenski večerji, če hoče biti domača, ne sme manjkati kranjskih klobas. Zanje je poskrbel priznani umetnik mesnih izdelkov iz Novega Sada, g. M. Matica, ki se je s soprogo udeležil večera. Z natakarsko spretnostjo se je pa postavil g. Hartmann — znan tudi v Melbourne — in pod njegovim vodstvom je šlo vse v izkupiček. Seveda smo zapeli tudi nekaj naših napevov in priklicali v dvorano košček domovine.

Odhajali smo z željo, da bi nas kaj kmalu zopet obiskalo povabilo „Planinke“ in da bi se spet zbrali še v večjem številu. Upamo, da je bil to pot tudi blagajnik zadovoljen. Naj mu da ta zadovoljnost pogum, da priredi letos vsaj še dva večera.

Vsem in vsakemu posebej, ki je kakorkoli pomagal k prijetnemu razpoloženju, iskrena hvala. Na svidenje! — Janez.

zato pa pravim, ali bomo to žloto pustili v vasi, da bo ljudi preganjala? Kaj oblast! Taka golazen nam sedi na vratu in je ne smeš ubiti! Ti pa imaš vzroka dovolj!”

Jaka ga je potegnil za rokav:

„Škrobotaj! In ker smo že pri tem: za fajmoštra se bojim. Moro bo lopnil!”

„Kako?”

„I no, zaradi pridige.”

„Ali misliš?”

„Mislim? Jaz prisežem. Toda to ti povem, da se fajmoštra ne bo nihče dotaknil, če smo fantje in nismo mevže! In njega se še Moro boji! Napravil bo čisto za hrbtom. Jaz vem, da bo Škvarča tisti Judež; danes je bil pri njem.”

„Škvarča? Škvarča se zdaj ženi!”

„Ženi?”

„Da, pri Žiznu!”

„Z Zalko?”

„Zalko!”

„Strela, fant! Zdaj pa ti povem, če ti Zalko ne vzameš, vprašam jaz! Kaj Polonca! Zalka, to je dekle! Če je tri orožnike in dva financarja obšla, ko so oglašili tam okoli, pa ne bi pognojila Švarče! To pa rečem: Zalka je taka, da ne boš brisal prstov od njo.”

In Jaka je Filipa pograbil za ramo in ga stresel.

„Zdaj pa pojdi naravnost z menoj. Pa še to: — Jaka se je za hip slovesno ustavil —” če bi kdo kaj fajmoštru hotel, tukaj obljubi: midva in drugi: udarimo! Ali imaš drugega, ki bi zate kdaj kaj zinil? Koga? Učitelj nam je zbežal, pa sem se nekoč pri volitvah tako vlekel zanj. Ti si bil druge stranke, zdaj smo pa skupaj. Naj kdo kaj hoče, pa udri!”

Jaka je udaril po Filipovi rami in nato stresel desnico. Filip je uganil, da je Jaka pil.

„Tako, zdaj pa je končano. Ti reci samo: udri!”

„Udri!” je dejal Filip.

In sta si segla v roko. Obstala sta pred Morovo hišo in Jaka je dejal:

„Zdaj si pa dovolimo šalo. Pojdi k oknu!”

Filip je stopil k oknu.

„Zdaj poslušni!”

Filip je vlekel na ušesa.

„Ali se ne hiheta?”

„Nič ne slišim! — Pač, hiheta se!”

„Zvirk pa drnoha na klopi v kuhinji, še luči ni vpihnil. Saj je bil že prej pijan. Za polič jo je dal, beravs!” je godrnjal Jaka. „Pojdi stran!”

Filip se še ni odmaknil za korak, ko je zažvenčalo v oknu in se je šipa sesula. Istočasno je utihnilo hihetanje.

Trenutek je bil čistno mrtev mir.

Umaknila sta se do hruške.

„Da ne bova plačevala šipe!” je menil Jaka.

Vrata v hiši so se odprla. Moro je oprezno pokukal na pragu.

„Kdo je?”

„Miii!” je visoko zategnil Jaka.

„Kdo je?”

„Miii!” je ponovil v basu.

Moro je zaklel in zaprl vrata za seboj.

„Dobro!” je modroval Jaka. „Zdaj sam vidiš. Zdaj šele bo veselje.

In ti, mislim, si oždravljen: če ne, ti ne pomaga niti jazbečeva mast.”

Filipa pa je žgalo v hrbtu in srcu in glavi kakor s plamenom. Polasčala se ga je grozna utrujenost in paleča omotica.

„Pojdiva!” je dejal.

„Pojdiva! To ti pa rečem: kadar pojde za fajmoštra, pozabi tudi Zalko; jaz vem, da boš zvleč Zalko, toda takrat jo pozabi in udri!”

Pomolil mu je roko vrhu grička in pokazal v jamo, ki je temno ležala pod njima: „In če jih je polna ta jama, udri!”

„Udri!” je dejal Filip.

„In še nekaj! — K Moru ne gre nihče na delo. Tako je sklenjeno. In če vse od lakote pogine. Tudi Moru bo les segnil. Cela vrsta je obljubila in ti tudi. Obljubi pri tej globoki jami!”

„Obljubim!”

„Pri tej globoki jami!”

„Pri tej globoki jami!” je ponavljal Filip za njim ves zmeden od vsega, kar je slišal to noč.

(Dalje.)